

spolupráce • projekty • lidé • dotace • granty • peníze

ZPRAVODAJ

Místní akční skupiny Posázaví

1/2024

Foto Zuzana Matoušková

Půjčovně lodí Bisport
je už třicet...

Sázavský klášter odkrývá
svá tajemství

Geologická legenda – vzpomínka
na RNDr. Petra Morávka

MAS Posázaví, nebo Posázaví o.p.s.? Jsou to spojené nádoby! Už 20 let

MAS, o.p.s., ORP, LEADER, CLLD, SCLLD... Pamětníkům to možná připomene kultovní písničku Ivana Mládka Zkratky. Ale víte, co ty na první pohled nesrozumitelné shluky písmen spojuje? No přece Posázaví! Přesněji řečeno Místní akční skupina Posázaví, tedy MAS, nebo Posázaví o.p.s. Že se v tom už trochu ztrácíte? Nemusíte – MAS Posázaví a Posázaví o.p.s. jsou totiž jako spojené nádoby. MAS funguje jako společenství partnerů, které musí mít pro další aktivity právní formu – v případě Posázaví je jí obecně prospěšná společnost, tedy o.p.s. A v regionu kolem řeky Sázavy působí už 20 let!

Posázaví o.p.s. vznikla na základě poptávek partnerů – podnikatelů, neziskových organizací, obcí, svazků obcí, měst a státních úřadů – jako platforma pro rozvoj regionu. Jejím členem ale mohou být i jednotliví občané. Všichni partneři dostávají od o.p.s. poradenský servis při přípravě žádostí o finanční prostředky z různých fondů a grantů, například evropských programů LEADER a SCLLD zaměřených na podporu rozvoje venkovských oblastí. A vůbec se nejedná o malé částky. Prostřednictvím MAS Posázaví „přiteklo“ za dobu jejího fungování do Posázaví jen z programu LEADER 436 011 725 Kč. Celková suma dotací – evropských i národních –, které MAS od svého založení do roku 2014 pro region získala, překročila 800 milionů Kč. A další finanční prostředky přišly s její pomocí do Posázaví také od roku 2014 (kdy programy LEADER nahradil Komunitně vedený místní rozvoj = CLLD) do současnosti – téměř 870 milionů korun!

Peníze získané prostřednictvím Posázaví přispěly k rozvoji regionu v různých oblastech, a to od velkých investičních projektů

po financování a podporu činnosti spolků. Pomohly modernizovat a vybavit mateřské a základní školy, knihovny, spolkové domy, klubovny, společenské místnosti a sály v obcích či provozovny výrobců a firem, vybudovat chodníky, autobusové zastávky i dopravní terminály, lesní stezky a turistické altány, opravit památky i drobné sakrální stavby. S jejich pomocí byla v regionu zajištěna také služba terénních sociálních pracovníků. Ale výsledky Posázaví se nepočítají jen na získané peníze a realizované projekty – díky nim se začal také zvyšovat počet partnerů MAS, kteří se chtěli aktivně zapojit do spolupráce na rozvoji regionu. Zatímco v roce 2004 jich bylo 20, nyní je jich 54.

Jak šel čas...

První kontakty partnerské spolupráce v Posázaví navázal v roce 2000 svazek obcí CHOPOS s podnikatelskými subjekty. Iniciativa vzešla od zřizovatele informačního centra ve Vlašimi a motivem bylo rozvíjet spolupráci v oblasti cestovního ruchu. V roce 2001 se spolupráce rozšířila o další partnery – kromě podnikatelů také o fyzické osoby a sdružení – a objevil se požadavek dát této aktivitě právní formu a vytvořit servisní organizaci pro zařazení všech rozvojových činností. První zakladatelskou smlouvu z roku 2002 ale rejstříkový soud odmítl, nová, podaná o rok později, už byla úspěšně zaregistrována. Zakladateli Posázaví o.p.s. se stali svazek obcí CHOPOS, občanské sdružení Podblanickem, podnikatel Miroslav Němec a firma BISPORT s.r.o. Právně, tedy zápisem do rejstříku, vznikla Posázaví o.p.s. 25. 3. 2004. Od CHOPOSu převzala veškeré rozvojové a koordinační aktivity. Byla vytvořena Místní akční skupina Posázaví, která pak převzala činnosti zabývající se strategií a plánová-

ním dalšího směru rozvoje regionu. Na konci roku 2004 působila MAS Posázaví na území 77 obcí. V témže roce byla také za úzké spolupráce všech partnerů vytvořena první Strategie rozvoje regionu Posázaví.

Rok 2005 je prvním rokem ostrého provozu MAS Posázaví a Posázaví o.p.s. Jako jeden z deseti regionů v republice bylo Posázaví vybráno k realizaci programu LEADER+. V roce 2006 získala Posázaví o.p.s. jako první MAS a zřejmě i první nezisková organizace v republice certifikát potvrzující shodu systému managementu jakosti s požadavky normy ISO 9001:2000. V roce 2010 byla MAS Posázaví vyhlášena jednou z deseti nejlépe fungujících místních akčních skupin v České republice.

V roce 2011 došlo ke změně zakladatelů obecně prospěšné společnosti – skončilo Podblanickem o.s. a jako zakladatel by zapsán Václav Pošmurný. O dva roky později se z MAS Posázaví oddělila většina obcí správního obvodu Vlašim a vytvořila samostatnou MAS Blaník – území působnosti MAS Posázaví se tím zmenšilo ze 113 na 70 obcí. Ke konci programového období 2014–2020 došlo k dalšímu dělení a vznikla MAS Voticko – z ní v MAS Posázaví zůstala jen obec Jankov. Novým členem MAS Posázaví se naopak stalo město Pyšely, které doposud působilo v MAS Říčansko. V současnosti tedy MAS Posázaví působí na území 63 obcí. Každá z nich, včetně jejích organizací, škol, spolků, zájmových sdružení, podnikatelů..., může získat peníze na svůj rozvoj prostřednictvím MAS i v dalších letech – na realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje 2021–2027 má k dispozici přes 136 milionů korun.

jt

Do Posázaví se chodí pro radu i na dobrou kávu

Za těch 20 let, co Posázaví o.p.s. existuje, protéklo řekou Sázavou hodně vody a hodně se změnilo i území kolem legendárního toku. A to i díky Posázaví o.p.s. a jejím partnerům. Jsou jich desítky – někteří jsou ti chytří a společně, jiní je vidět a slyšet víc. Většina z nich se ale do rozhodování o směřování a rozvoji krajiny, v níž žijí nebo podnikají, zapojuje velmi aktivně. Příležitosti k tomu mají dost. Třeba na zasedání jednoho z klíčových orgánů Posázaví – Programového výboru. Jak se na něj připravuje a těší jeden z jeho členů, Petr Kjučukov zastupující Lesy české republiky s.p. Vtipně to glosoval během svého vystoupení na Společenském večeru Posázaví, který připomněl dvacetileté výročí organizace.

„Stoupám po schodišti piaristické koleje a těším se na výborné latté. Ve své představivosti již vidím čepici pěny, do níž vytvořím kráter třtinovým cukrem, a která se natrásá na různobarevných, lehce rotujících vrstvách kávy a mléka, které zrychlím dlouhou

lžící do centrifugy. To bude dobrota. Kráčím předlouhou chodbou a kochám se pěknými fotografiemi po stěnách. U makra kandiku dokážu strávit i dvacet minut. Z dálky přichází hluk. Řev dětí z Mateřského centra Hvězdička je postupně přehlušen hukotem partnerů MASY shromážděných v zasedací místnosti. Sedávám většinou u okna. Pozdravím se s nejbližšími partnery a šéfy Posázaví a již je zde jejich milá kolegyně, která se mě ptá: „Co si dáte, pane inženýre? Espresso, latté, čaj?“ Mé ego naskakuje na první sešlápnutí jako stará dobrá Jawa. Ještě včera jsem byl kluk v tepláčkách špinavých na kolenou a dnes mám pleš a brýle a říkají mi – co si dáte, pane inženýre.. Předstírám zaskočení, jako že jsem tuto nabídku neočekával. Jakoby mimochodem odpovídám: „Ach tak... to je jedno... jestli máte, tak třeba... latté...“ Usedám a mé předešlé představy jsou brzy zhmotněné na stole přede mnou. Pokládám šálek na program jednání, abych neudělal na desce stolu kroužek. Krátké společenské entré a jednání výboru se rozjíždí.

Ozývají se jména jako LEADER, mikroregion nebo IROP. Nevím přesně, o koho jde, ale představuji si je jako bájně fantasy bytosti, k nimž pociťuji respekt, zvláště když se dožívám, jak štědrí kde ke komu byli. A pak se hlasuje. To mě vždy baví, ať už vím, o čem hlasujeme, či nikoli. Užívám si zvláště pocit moci, když se hlasuje o přijetí nových partnerů. Zvedám blahosklonně ruku a představuji si to pozdvižení, když bych byl teatrálně proti. Někdy zaslechnu, jak paní Bohunka upozorňuje někoho, že „támhle sedí Lesy“. Je to většinou spojeno s nějakým požadavkem vůči našemu molochu. Například cyklostezka nebo čistírna odpadních vod v lese apod. To mě pak mrzí, neboť jsem donucen k anglickému odchodu nejkratší cestou a musím minout koláčky, štrůdlý či řízečky. Na předlouhé chodbě ke schodišti mi pak fotografie na stěnách splývají v rozmazaný barevný špalír a vřavu v zádech, posouvám sprinterské rekordy...”

jt

MAS Posázaví / Posázaví o.p.s. v roce 2024

Stejně jako předchozí bude i letošní rok plný aktivit, které MAS Posázaví / Posázaví o.p.s. zajišťuje ve všech oblastech své činnosti.

Mezi tradiční úkoly činnosti Posázaví o.p.s. je realizace projektů Čistá řeka Sázava, Místní akční plán ve vzdělávání v SO ORP Benešov a Terénní a komunitní sociální práce v Posázaví. Účastnit se budeme jednání komise Blanický rytíř, která každoročně uděluje toto ocenění třem fyzickým osobám, jež se mimořádně zasloužily o rozvoj regionu. Organizovat budeme shromáždění starostů a podle potřeby i regionální konferenci partnerů Posázaví.

MAS Posázaví se postará hlavně o realizaci Strategie CLLD regionu Posázaví 2014–2020, která spočívá v dokončení projektů Programu rozvoje venkova a konzultace jejich udržitelnosti. Realizace Strategie CLLD regionu

Posázaví 2021–2027 je pak založena na konzultaci projektových záměrů, administraci výzev jednotlivých Programových rámců SCLLD (IROP, SP SZP a OP TAK) a realizaci projektů. Informovat o nich bude mimo jiné Zpravodaj MAS Posázaví, který vyjde třikrát.

Hodně aktivit se očekává v oblasti cestovního ruchu. Region budeme prezentovat na veletrzích Holiday World 2024 a RegionTour 2024, na výstavě Regiony v Lysé nad Labem, na akci Lodě na Labi, na zahájení sezóny, Tankovém a Dětském dnu ve vojenském technickém muzeu Lešany. Turistickou oblast Posázaví pravidelně prezentujeme v Kalendáři akcí na www.posazavi.com, Facebooku, Instagramu a YouTube i na spřátelených webech lokálních destinací. Pokračuje také datová spolupráce na webu turistického regionu Střední Čechy.

V letošním roce vydáme za účelem propagace turistické oblasti Posázaví tištěného průvodce Poznáváme Posázaví, posázavské omalovánky a pracovní sešit pro děti. Součástí letošních aktivit jsou také tradiční setkání subjektů v cestovním ruchu, 3K platformy a informačních center. Celoročně budeme prezentovat také řeku Sázavu a Vltavu.

Pokračovat bude spolupráce s agenturou CzechTourism, Středočeskou centrálou cestovního ruchu, Středočeským krajem a destinationními společnostmi v kraji. Marketingově podporujeme podnikatele v regionu, poskytujeme poradenství pro certifikaci v cestovním ruchu, podporujeme sportovní a kulturní akce v Posázaví nebo se účastníme jednání certifikační komise KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ regionální produkt®.

jt

O Čisté řece Sázavě se hovořilo v benešovském POSEZU

V benešovském kontaktním centru POSEZ se na konci loňského roku uskutečnila beseda o projektu Čistá řeka Sázava. Tradiční jarní úklid řeky a jejího okolí byl posluchačům představen do detailů. Bára Melounová, skalní dobrovolník projektu, vyprávěla o terénních zkušenostech z akce. Její kolegyně Martina Höhnová, projektová manažerka Posázaví o.p.s., zasvětila informace o organizaci projektu. Jak to na řece a v jejím okolí během úklidu vypadá, pomohla přiblížit také projekce dvou vi-

deoklipů z dílny dobrovolníků. V jejich režii vznikly také unikátní výtvary, které projekt přiblížily vtipnou formou, například unikátní Bordelbář („herbář“ odpadků), Módní časopis (kreace modelek a modelů byly zhotoveny také z toho, co se u řeky našlo), komiks o úklidu nebo Kuchařka Čisté řeky Sázavy (s recepty dobrot, které pro účastníky s láskou připravují podporovatelé akce). Na závěr proběhla minisoutěž o drobné ceny.

jt

Dobrovolníci budou letos uklízet Sázavu od 12. do 14. dubna

Stejně jako v předchozích 18 letech vyjdou a vyjedou i letos dobrovolníci k řece Sázavě, aby z jejích břehů sesbírali vše, co na ně nepatří. Tradiční akce Čistá řeka Sázava se uskuteční od 12. do 14. dubna. K účasti je třeba se předem přihlásit na www.cistarekasazava.cz – online registrace už byla spuštěna. Do loňského úklidu řeky Sázavy a jejích přítoků se zapojilo celkem 1 768 lidí, kteří sesbírali 17 tun odpadků.

„Online registraci by měl osobně vyplnit každý účastník, v případě, že je mladší 18 let, ji za něj vyplní jeho zákonný zástupce. Pokud se na akci chystá skupina více lidí, je nutné se předem nahlásit na telefon 723 881 081,“ řekla ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Ze-

manová. Včasná registrace je podle ní zárukou, že se zájemce bude moci úklidu zúčastnit – počet míst je totiž omezen.

Při registraci se zájemci mohou také zúčastnit malé tipovací soutěže o netradiční cenu „zlatý odpadák“. Stačí odhadnout, kolik kusů bot dobrovolníci naleznou v dubnu během úklidu 90km úseku řeky Sázavy a kolik z nich bude pravých a kolik levých. Výsledky budou vyhlášeny po skončení akce.

Zájemci o úklid řeky nemusí ruku k dílu přiložit jen během zmíněného prodlouženého víkendu, sbírat odpadky z břehů mohou po celý rok. V 18leté historii se do projektu Čistá řeka Sázava zapojilo přes 16 000 dobrovolníků, kteří sesbírali kolem 400 tun odpadků. V posledních letech je ale obecně nepořádku kolem řeky méně, staré skládky se odkrývají jen minimálně a nové už naštěstí nevznikají. Letos se dá ale očekávat, že vzhledem ke zvýšené hladině řeky Sázavy na konci loňského roku budou mít dobrovolníci práce o trochu víc.

V prvních letech se řeka Sázava uklízela mezi městem Sázava a obcí Pikovice, v sou-

časnosti se čistí pod taktovkou více organizátorů napříč dvěma kraji, Středočeským a Vysočinou. Čistá řeka Sázava byla jedním z prvních projektů svého druhu v České republice, který inspiroval další podobné aktivity. Uklízí se například Berounka, Jizera, Morava, Svratka, Ohře, Vltava, Bečva, Úpa, Kamenice, Labe, Ploučnice, Svitava, Dyje... Uklízejí se už také lesy, okolí silnic, veřejná prostranství v obcích a městech.

jt

Krátce z Posázaví o.p.s.

- Novou členkou Dozorčí rady se stala Mgr. Alena Radová, vedoucí Občanské poradny Cesty integrace, o.p.s. Vystřídala Mgr. Martu Vackovou, zakladatelku a bývalou ředitelku RUAH o.p.s.
- Posázaví o.p.s. od ledna spolupracuje s Evou Vnoučkovou, poradkyní pro Novou zelenou úsporám, což je program Ministerstva životního prostředí administrativně Státním fondem životního prostředí ČR zaměřený na úspory energií v rodinných a bytových domech. Jeho součástí je i Nová zelená úsporám Light určená pro specifické skupiny obyvatel, kterou

poradkyně připraví pro klienta zdarma až do podání žádosti o dotaci. Zda mají klienti na příspěvek nárok, zjistí v rámci konzultací, které se mohou uskutečnit telefonicky, e-mailem nebo po předchozí dohodě osobně v kanceláři na adrese Pražská 380, 256 01 Benešov. Veškeré informace včetně seznamu poradců jsou na www.novazelenausporam.cz.

- Vzdělávací hry, metodiky a nástroje, které se zaměřují na environmentální výchovu, klimatickou změnu a její provázanost s dalšími oblastmi, fairtrade a globálního vzdělávání představila pracovníkům

ve vzdělávání prostřednictvím Posázaví o.p.s. nezisková organizace Na mysli, z.ú. Zájemcům nabízí dobrodružnou Hru o klima, deskovou hru Terra Futura, promítání dokumentárních filmů z nabídky festivalu Země na talíři, e-learningový program Climate Compact, vzdělávací metodiky EduQuest, brožuru a vzdělávací lekce Neplýtváme tím, co máme, organizaci přednášek, workshopů, promítání nebo komponované programy ve školách, seminář o klimatickém vzdělávání pro pedagogy a vzdělavatele apod. Podrobnosti jsou na https://namysli.com/hra_o_klima/edukace.

jt

nová

zelená

úsporám

POTŘEBUJETE POMOCT SE ZÍSKÁNÍM DOTACE?

- zateplení stěn, podlah, stropů a střech
- výměna oken a dveří
- solární ohřev vody
- fotovoltaické elektrárny
- tepelná čerpadla
- kotlíkové dotace
- řízené větrání

**Bezplatné poradenství
včetně vyřízení dotace**

Eva Vnoučková, energetický koordinátor Posázaví
Pražská 380, 256 01 Benešov, tel.: 731 516 277
e-mail: vnouckova.enkomas@gmail.com

MAS Posázaví vybírá projektové záměry, které pomohou s rozvojem regionu

MAS Posázaví přispívá ke zlepšení kvality života v regionu mimo jiné výběrem projektů, které v letech 2021–2027 pomohou s kulturním a duchovním rozvojem zdejší komunity, posilováním regionální identity nebo rozšiřováním a zkvalitňováním služeb, které mohou využít jak obyvatelé, tak návštěvníci. Jednou z cest je využití dotací z národních i evropských zdrojů – část z nich čerpá region právě prostřednictvím MAS. Jedná se o Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, Integrovaný regionální operační program a Strategický plán Státní zemědělské politiky. Proti minulému programovému období je administrativní postup výběru projektů odlišný. Podle kritérií stanovených MAS se tentokrát vybírají projektové záměry z programových rámců, které chce region podpořit. Pokud je Programový výbor MAS schválí, budou moci předkladatelé těchto projektových záměrů už přímo žádat o podporu na jejich realizaci.

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK)

Do druhé výzvy k předkládání projektových záměrů z OP TAK, kterou MAS Posázaví vyhlásila v prosinci 2023, se do konce ledna 2024 přihlásily dva projekty. Pivovar Ferdinand, s.r.o. předložil projekt na pořízení technologie, Tiskárna POLYGOS s.r.o. plánuje nákup digitálního tiskového stroje. Výběrová komise MAS doporučila oba projekty ke schválení Výkonnému a Programovému výboru MAS, které zasednou v průběhu března. Pokud neshledají nedostatky a doporučí je ke schválení, mohou oba žadatelé požádat Ministerstvo průmyslu a obchodu o finanční podporu. Výše dotace je 50procentní.

V OP TAK mohou žadatelé předkládat projekty na pořízení nových technologických

zařízení a vybavení včetně potřebné infrastruktury, dále na pořízení výrobních strojů a zařízení, které nejen zvýší technologickou úroveň podnikajících subjektů a jejich konkurenceschopnost, ale také digitalizaci a automatizaci jejich výroby a zefektivní poskytování služeb nebo vytvoří podmínky pro jejich zavedení. Jedná se o následující aktivity: robotizace, automatizace, digitalizace, web, cloud nebo komunikační a identifikační infrastruktura.

V další výzvě, která bude vyhlášena pravděpodobně v dubnu, budou k rozdělení 3 297 169 Kč. V současnosti probíhají konzultace s potenciálními žadateli, kteří jsou hlavně z oblasti zdravotnictví.

Integrovaný regionální operační program (IROP)

V rámci IROP byly vyhlášeny výzvy v oblasti Doprava, Hasiči a Vzdělávání. V Dopravě byly podány čtyři projektové záměry, jeden už byl zrealizován (chodník v Rabyni – v průběhu března/dubna se předpokládá vyúčtování). O podporu vybudování zázemí pro své hasičské jednotky požádala města Sázava a Jílové u Prahy. V Sázavě se už očekává ukončení projektu a podání žádosti o platbu, v Jílovém by měla být stavba nové hasičské zbrojnice hotova v roce 2025. V oblasti Vzdělávání doporučila MAS k financování osm záměrů, všechny už se realizují. Další záměry předkládají žadatelé i do přírodních výzev IROP.

MAS Posázaví také zprostředkovala setkání k tzv. zelené infrastruktuře. Zástupkyně svazku obcí CHOPOS na něm sdílela s dalšími manažery z regionu zkušenosti se záměrem rekonstrukce náměstí v Divišově, na nějž požádali o podporu z ITI. Takové „pro-

línání strategií“ je pro Posázaví výhodou – zvyšuje se možnost zdrojů financování.

Strategický plán Státní zemědělské politiky (SZP)

První výzvy k předkládání projektových záměrů do SZP (dříve Program rozvoje venkova) by měly být vyhlášeny v březnu. Bude se jednat o Fichi 4 (Podnikání malých a středních podniků v MAS Posázaví), kde je alokováno 7 milionů korun a Fichi 5 (Základní služby a obnova obcí v MAS Posázaví) s alokací 20 milionů korun. Maximální způsobilé výdaje činí 2 000 000 Kč, minimální 100 000 Kč, u Fiche 4 je dotace 50procentní, u Fiche 5 je 70procentní.

jt

Zástupce MAS Posázaví na evropském LEADER kongresu

Za MAS Posázaví jsem se zúčastnil 18. a 19. prosince Evropského LEADER kongresu v Bruselu. Sešlo se zde více než 800 zástupců místních akčních skupin z 36 členských a kandidátských zemí EU, které jsou zapojené do programu rozvoje venkova. Kongres se konal z iniciativy francouzského předsednictví v síti ELARD a ve spolupráci

s Evropskou komisí, Evropským výborem regionů a Evropskou hospodářskou a sociální radou.

První den se konalo plenární zasedání v hemicyklu Evropského parlamentu, kde probíhala diskuse o přístupu k posílení rozvoje venkova, společenské politiky a dalším. Na

závěr zasedání se odsouhlasilo fungování MASEk v dalším programovém období 2028–2034 a větší zapojení do venkovské politiky, posílení úlohy iniciativy LEADER/CLLD v evropských politikách, rozvoj nových finančních zdrojů, zjednodušení a usnadnění přístupu k fondům a zahájení práce na budoucnosti iniciativy LEADER.

Druhý den jednaly pracovní skupiny v Evropském výboru regionů a Evropské hospodářské a sociální radě. Diskutovalo se zde o tématech multifondů, zapojení mladé generace na venkově, propojení městských a venkovských oblastí, o venkově a jeho větší spolupráci a dalším.

Kongres vyslal jasný signál zástupcům venkovských oblastí a evropských institucí k větší spolupráci. Zdůraznil význam programu LEADER a obecněji úlohu rozvoje venkova v politikách Společenství.

Jan Dvořák

Posázaví – to je nejen kraj kolem řeky Sázavy, ale i společnost, která ho propaguje

Spojení krásné přírody, historie a aktivního odpočinku, to je Posázaví. Není to ale jen název kraje kolem legendární řeky Sázavy, jmenuje se tak i společnost, která se stará o jeho propagaci – Posázaví o.p.s. Jako organizace destinačního managementu území kolem řeky Sázavy, nyní turistické oblasti Posázaví, funguje už od roku 2004. Vydává propagační materiály, točí videa, představuje kraj na sociálních sítích i veletrzích cestovního ruchu, propojuje informační centra, podnikatele a další subjekty v cestovním ruchu... To všechno s certifikátem kvality udělovaným agenturou CzechTourism – ten aktuální je platný do 10. 9. 2026.

A právě cestovní ruch byl také impulsem k založení Posázaví o.p.s. Psal se rok 2000, kdy byla na Moníci podepsána Deklarace spolupráce v oblasti cestovního ruchu v turistickém regionu Posázaví (tenkrát ještě za účasti Okresního úřadu Benešov). První iniciativa vzešla od zřizovatele Podblanického informačního centra ve Vlašimi s cílem rozvíjet spolupráci v oblasti cestovního ruchu. „Hozenou rukavicí“ přijal Svazek obcí CHOPOS. Spolu s podnikatelem Miroslavem Němcem, firmou Bisport s.r.o. a občanským sdružením Podblanicko založil Posázaví o.p.s., která byla v roce 2004 zapsána do rejstříku. Od té doby uplynulo (nejen v řece Sázavě) hodně vody.

Někteří zakladatelé Posázaví o.p.s. odešli, jiní přišli – v současnosti tvoří její „jádro“ CHOPOS, Miroslav Němec, Příběh s.r.o. a Václav Pošmurný.

Turistická oblast Posázaví leží na území 131 obcí o celkové rozloze 1303 km². Jako první ji objevili trampové, kteří sem již na konci 19. století začali jezdit na výlety z Prahy. Zvýšený turistický ruch pak přišel s výstavbou legendární železniční trati Posázavský pacifik, která je spolu s řekou Sázavou historickou tepnou regionu ležícího na jih od Prahy. Na atraktivitu mu přidávají také historické památky, zážitky při toulkách přírodou i možnosti pro sportovní aktivity a odpočinek. Namátkou jmenujme zámky Konopiště a Jemniště, hrad Český Šternberk, Sázavský klášter, zámecký park v Průhoních zapsaný na seznam UNESCO, město Benešov s piaristickou kolejí, Jílové u Prahy se zlatohorní minulostí, sklářskou Sázavu nebo Dolní Břežany spojené s pravěkým osídlením. V Posázaví je také množství muzeí, galerií, sportovních areálů, zážitkových center, vyhlášených restaurací, hospůdek, kaváren, hotelů, penzionů a kempů... Prostě zde najdete rozmanitost zážitků.

O všech více i méně známých zajímavostech regionu dává Posázaví o.p.s. vědět. Třeba prostřednictvím letáků, brožurek, knih, map

a dalších tištěných propagačních materiálů, kterých za dobu svého fungování vydala nepočítaně. S postupem doby a rostoucím vlivem elektronických médií se mohli a mohou návštěvníci (ale i obyvatelé regionu) seznamovat s atraktivitami Posázaví prostřednictvím filmů a videí. A v poslední době je region kolem řeky Sázavy „vidět“ i na sociálních sítích. Stačí se podívat na www.posazavi.com, na Facebook či Instagram #posazavi a #poznávameposazavi nebo v aplikaci Uneeqly.

Posázaví patří do území turistického regionu Střední Čechy. Spolupracuje proto s aktéry napříč Středočeským krajem, včetně Středočeské centrály cestovního ruchu. Hlavní je ale spolupráce uvnitř turistické oblasti. S její koordinací pomáhá 3K platforma složená ze zástupců soukromého sektoru, veřejné správy a místních turistických lokalit. Zajímavé podněty přináší také každoroční setkání aktérů nebo pracovní skupiny v cestovním ruchu. Několikrát ročně se scházejí i zástupci turistických informačních center. Všechny skupiny mají společný cíl – upozornit na atraktivitu, zajímavosti i aktivity v regionu. Píšeme o nich, ukazujeme konkrétní příklady spolupráce, představujeme regionální producenty, pravidelně aktualizujeme Kalendář akcí na webu Posázaví. Vydáváme zprávy o nových aktivitách místních podnikatelů, o nových či obnovených službách, o nových propagačních materiálech. A všechno společně prezentujeme také na veletrzích cestovního ruchu. Prostě snažíme se o to, aby tento nádherný kousek Čech byl vidět.

jt

Středočeský kraj plánuje výstavbu nových cyklostezek, dočká se i Posázaví

Síť středočeských cyklostezek by se měla v dalších letech opět o něco rozrůst. Středočeští radní schválili přípravu výstavby čtyř úseků – jednoho u řeky Berounky a tří v Posázaví – projekty zařadili do investičního Zásobníku akcí 2021+.

V rámci Posázavské cyklotrasy by měly být vybudovány spojnice Jílového a Davle, Senohrab a Poříčí nad Sázavou a Poříčí nad Sázavou a Nespek. Na Berounsku se jedná o úsek z Nižboru do Křivokláta. Cílem všech

projektů je vybudovat bezpečné spojení pro pěší a cyklisty. V Posázaví by mělo celkově vyrůst 16,6 km stezek za zhruba 310 milionů korun s DPH. V tomto případě bude na nové stezky přebudována dálková páteřní cyklotrasa č. 19 ze silnic II. třídy nebo z místních a účelových komunikací s nevyhovujícím technickým stavem povrchu. Stavět by se mělo už mezi roky 2026 a 2027. Na Berounsku vznikne zhruba 20kilometrová cyklostezka, která propojí páteřní cyklotrasu CT 39 a CT 3 a města Beroun a Rakovník;

náklady jsou odhadovány na zhruba 380 milionů korun s DPH a stavět by se mohlo už v roce 2025. Náklady by měly z 85 procent pokrýt dotace, které kraj hodlá čerpat z EU (IROP) anebo ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

Středočeský kraj v současnosti nabízí cyklistům zhruba 500 kilometrů stezek. Do roku 2025 by se jejich síť měla rozrůst o dalších více než 121 kilometrů.

Zdroj: Středočeský kraj

více najdete na www.posazavi.com

Setkání v cestovním ruchu představilo novinky turistické sezóny 2024 v Posázaví

O tom, na co se mohou těšit návštěvníci i obyvatelé turistické oblasti Posázaví, se hovořilo na setkání v cestovním ruchu, které v únoru hostil Hotel Týnec v Týnci nad Sázavou. Šedesátka účastníků dostala podrobné informace o novinkách nejen v Posázaví, ale také v jeho lokálních destinacích a ve Středočeském kraji. Seznámili se například s novou elektronickou kartou Posázaví na platformě Uneeql, která propojuje podnikatele a regiony s jejich návštěvníky, turisty a zákazníky, digitalizuje regionům data a nabízí nástroje pro zviditelnění. Její součástí je digitalizovaný turistický průvodce, věrnostní program, kalendář akcí...

Vítaným pomocníkem pro návštěvníky regionu může být také průvodcovská aplikace TourStories. Jedná se o jednotnou platformu mobilních průvodců – audioprůvodce pro hrady, zámky, muzea, města, přírodní zajímavosti –, která ale nenahrazuje fyzické průvodce. Nabízí seznam turistických tras podle aktuální lokace, „vstupy“ do nepřístupných interiérů a exteriérů, panoramatické fotky i 3D modely.

Co konkrétního připravují jednotlivé turistické subjekty? Například Regionální muzeum v Jílovém chystá novou expozici zlata a spolu s městem se bude podílet na pořádání zářijového 28. setkání horníků

měst Jílovský sCOUK. Lanový park Slapy letos otevře nový areál pro děti od 4 do 9 let. V Bystřici připomenou 150 let ochotnického divadla. Komunitní centrum při Hospici Dobrého Pastýře v Čerčanech pořádá charitativní Dobrý běh. Dvůr Prak má nové Muzeum toho, co tahali koně. V Průhonickém parku otevřou nové expozice v České chaloupce a Rybárně. Pozvání k návštěvě zazněla mimo jiné ze Sázavského kláštera a Poutního místa sv. Prokopa, Šibeničního

vrchu u Mnichovic, Kulturního centra Kamenice, Pivovaru Velké Popovice, Tep Faktoru Chotilsko, Světa Škodovek, Retroautomuzea Strnadice, Zahrad Myšlín, Městského muzea a hradu v Týnci nad Sázavou, Muzea umění a designu Benešov nebo hradu Český Šternberk. Ředitel Středočeské centrály cestovního ruchu Jakub Kulhánek informoval o chystaných krajských kampaních Pustit k vodě a Utečte z města.

jt

Zástupci posázavských informačních center se sešli v RIC Keltské oppidum Závist

Tradice výjezdních setkání pracovníků posázavských informačních center pokračuje. Letošní první akce se uskutečnila v Regionálním informačním centru (RIC) Keltské oppidum Závist v Dolních Břežanech. Václav Pošmurný přítomné informoval mimo jiné o připravovaném redesignu webových stránek Posázaví, o dotacích od Středočeského kraje nebo o chystané kampani na sociálních sítích zaměřené na německy hovořící návštěvníky.

Účastníci pak měli příležitost projít si Regionální informační centrum, jehož součástí je muzejní expozice představující místní, mimořádně bohatou historii osídlení od pravěku po dnešek. K zásadním objevům vedl výzkum archeologů a jejich významné objevy na kopci Hradiště v oblasti Závisťi a Šancí. Unikátním a ústředním bodem expozice je tzv. ZÁVIST CAVE – multiprojektové zařízení nabízející vizualizaci histo-

rických scén. Návštěvníci mají jedinečnou možnost projít se několik minut po keltském hradišti a seznámit se s životem našich předků.

Po krátké komentované procházce Dolními Břežany následovala prohlídka zdejšího Olivova pivovaru.

jt

Místní akční plán pomáhá zkvalitnit vzdělávání v Posázaví

Většina školských zařízení v ORP Benešov je na hranici svých kapacit. Celková naplněnost mateřských škol je 94 procent, u základních škol se pohybuje kolem 90 procent. Další nárůst školou povinných dětí lze očekávat s plánovanou výstavbou v regionu. Obce a města hledají způsob, jak tuto situaci řešit. V přeplněných třídách je navíc obtížné zavádět nové metody a trendy výuky a hůř se v nich uplatňuje individuální přístup k žákům. Vyplynulo to z dotazníkového šetření v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání (MAP), který v ORP Benešov od roku 2014 realizuje Posázaví o.p.s. Zapojeno je do něj 29 mateřských a 23 základních škol registrovaných Ministerstvem školství. V listopadu 2023 skončila jeho třetí etapa, tedy MAP III.

„Kapacita základních škol v ORP Benešov je 7834 míst a aktuálně se v nich vzdělává 7064 žáků. Jsou místa, kde je velký problém s umístěním dětí, například v Benešově,“ řekla koordinátorka MAP Helena Šešinová. Téměř „plno“ hlásí také základní školy v Neveklově, Týnci nad Sázavou, Sázavě nebo Choceradech – naplněnost v nich překročila 96 procent. O poznání horší je situace v mateřských školách – jejich kapacita je 2607 míst, aktuálně v nich je 2453 žáků. Stoprocentně je naplněno deset MŠ, v dalších pěti je naplněnost více než 95procentní.

Podle koordinátorky MAP Jany Čechové nejsou v současné době finance od státu na výstavbu nových škol v regionu příliš pravděpodobné. Šancí mohou být dostavby a přístavby nynějších školských zařízení. Doporčuje proto, aby školy byly v předstihu na

případné investice projektově připraveny. Upozornila také na nutnost koordinace a spolupráce v regionu s ohledem na územní rozvoj. Na setkání se zastupiteli obcí a měst, které se uskutečnilo v rámci MAP na začátku listopadu 2023, zaznělo, že by řešením mohla být výstavba nové školy v Benešově. Je ale třeba posoudit, jakou by měla mít kapacitu a jestli by se našel dostatečný počet pedagogů pro zajištění výuky, uvedla Jana Čechová. Helena Šešinová dodala, že některá města už se tím zabírají, například Týnec nad Sázavou; v Divišově zahájí přístavbu školy letos.

Dalším problémem, které školy v ORP Benešov řeší, je nárůst počtu žáků se specifickými vzdělávacími potřebami – zatímco v roce 2018 se jich v běžných třídách vzdělávalo 10,7 procenta, v roce 2020 jich bylo už 13,2 procenta. Vedle toho bylo v běžných třídách 5,8 procenta žáků se závažnými poruchami učení a 4,4 procenta se závažnými poruchami chování. „Vzdělávání ve školách je pro pedagogy i samotné děti v tomto aspektu náročnější,“ upozornila Jana Čechová.

Cílem MAPu je kromě zajištění kvalitního zázemí a vybavení škol také podpora vzdělávání pedagogů a ředitelů, rozvíjení potenciálu každého žáka, podpora moderních metod vzdělávání nebo spolupráce a sdílení zkušeností. Jeho součástí byly vzdělávací akce pro pedagogy nebo společná setkávání pedagogů a vedení škol s rodiči, odbornou veřejností a zřizovateli. Osvědčily se tzv. Kavárničky (matikářů, češtinářů a mateřských škol), které byly platformou pro výměnu zkušeností, zájem byl i o Letní školy

pedagogů. V rámci MAPu se uskutečnily tři ročníky literárního projektu Benešovsko žije příběhy, který se snažil podnítit zájem dětí o čtení a psaní.

„Po celou dobu realizace MAPu jsme sbírali data z regionu, máme za sebou desítky setkání se zástupci škol a zřizovatelů i dotazníková šetření,“ popsala Jana Čechová. Swot analýza podle ní mimo jiné ukázala, že silnou stránkou jsou aktivní učitelé se zájmem rozvíjet žáky i sebe, i když vedle nich existuje také skupina konzervativních pedagogů učících „po staru“. Plusem je také dobrá vybavenost škol pomůckami. Naopak slabými stránkami je například nepovedená/nedomyšlená inkluze nebo nedostatečné kapacity škol. Příležitostí by mohlo být iniciování vzniku speciální (vyrovnávací) třídy v dalších školách v regionu, což by přispělo k lepším výsledkům při vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem. Analýza zároveň poukázala na riziko „vyhoření“ pedagogů nebo nekoordinovaný rozvoj území bez zajištění školské infrastruktury.

MAP je produktem spolupráce partnerů v území, stanovuje priority a cíle vzdělávací politiky na základě místní potřeby a naléhavosti. V ORP Benešov se realizuje od roku 2014. Zapojeno je do něj 29 mateřských, 23 základních škol a 2 ZUŠ registrovaných Ministerstvem školství.

jt

Bližší podrobnosti jsou na nových webových stránkách projektu:
<https://map.posazavi.com>

MAP IV – jedeme dál!

Realizace MAP IV byla zahájena 1. prosince 2023 a potrvá do 31. prosince 2025. Předmětem projektu je podpora společného plánování a spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání včetně organizací neformálního vzdělávání v SO ORP Benešov, která umožní společné řešení místně specifických problémů a potřeb. Současně bude podpořena i implementace konkrétních intervencí MAP, které povedou ke zlepšení kvality vzdělávání v mateřských a základních školách.

Jaká témata budou v MAP IV klíčová?

Moderní didaktické formy
Digitální gramotnost
Čtenářská gramotnost
Podpora nadaných dětí
Pedagogický leadership
Wellbeing
Učení pro život
Rovné příležitosti pro vzdělávání
Rozvoj podnikavosti u žáků
Rozvoj sociálních a občanských kompetencí

Co nás všechno čeká:

- Vzdělávací akce pro pedagogy, ředitele, žáky a pro rodiče
- Kavárničky češtinářů, matikářů, vychovatelek, mateřských škol
- Setkání pedagogů ZŠ a SŠ a setkání pedagogů MŠ a ZŠ
- Setkávání asistentů pedagoga
- Ukázkové hodiny češtiny, matematiky, na podporu digitální gramotnosti a další
- Svépomocná skupina zaměřená na wellbeing
- Setkávání se zástupci zřizovatelů
- Setkávání pracovních skupin
- Benešovsko žije příběhy, případně další nový projekt

Spolufinancováno
Evropskou unií

Místní akční plán IV v SO ORP Benešov, CZ.02. 02. XX/00/23_017/0008156

Terénní sociální služba pomáhá potřebným v Posázaví

Poradenství v oblasti práce, bydlení, zdravotních, sociálních i finančních služeb, psychosociální podpora, veřejné opatrovnictví, komunikace s úřadem práce, „překládání“ úředních dopisů, doprovody na úřady, nácvik sociálních dovedností, spolupráce s ORP... to jen malý výčet příkladů dobré praxe terénní sociální služby v Posázaví. V rámci samostatné působnosti obcí na Sázavsku, Čerčansku, Týnecku, Bystřicku, Neveklavsku, Jílovsku a v obcích sdružených ve svazku CHOPOS ji spolu s CHOPOSEm realizuje RUAH o.p.s. a město Jílové pod záštitou Posázaví o.p.s. Projekt odstartoval 1. ledna 2023, potrvá minimálně dalších šest let a je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus. Už nyní ale obce řeší jeho vzdálenější budoucnost.

Projekt navázal na tři podobné projekty, které v území realizovaly CHOPOS, RUAH a město Jílové v uplynulých letech. „Ověřili jsme si za těch 3–4 let, co projekt funguje, že sociální práci potřebujeme trvale a spoléhat se na dotace je krátkozraké. CHOPOS už proto ve svém rozpočtu počítá s pozicí koordinátora sociální práce. Obce na to přispívají 50 Kč na obyvatele a máme tak jistotu, že se projekt nezhroutí, když dotace vypadne,“ řekl manažer mikroregionu Miroslav Kratochvíl.

„Pro ten projekt je důležitá spolupráce, protože terénní sociální pracovníci bez vzájemné koordinace budou sami jako kůl v plotě. Právě pro to, aby koordinace mohla fungovat, ať už mezi samotnými poskytovateli, tak i mezi těmi pracovníky, je potřeba spolupráce obcí. Ideálním prostorem pro ni je území spadající pod Místní akční skupinu Posázaví. Teď je potřeba, aby se obce dohodly, jak na spolufinancování, tak i na výkonu činnosti a službách, které od projektu očekávají,“ řekl starosta Týnce nad Sázavou Martin Kadrnožka. Terénní sociální pracovník je podle něj důležitým koordinátorem, který vyhledává potíže a hledá jejich řešení, které pak může nabídnout právě propojení jednotlivých poskytovatelů. „Na Týnecku se ta služba zcela jistě osvědčila. Ukázalo se, že je důležité mít odborníky na tuto problematiku. Obec sama by to řešila za rozhodně vyšších nákladů – měli bychom jednoho sociálního pracovníka, kterého – když sám bude řešit všechny starosti –, tak ho to časem pohltí a vyhoří. Takhle může s partnery, kteří mají podobné zkušenosti, sdílet starosti a řešit je společně,“ dodal Martin Kadrnožka.

I zástupci dalších obcí, kteří o projektu hovořili na lednovém setkání pořádaném Posázaví o.p.s., potvrdili, že službu terénních sociálních pracovníků nepodporují kvůli do-

taci, ale kvůli její potřebě a nezastupitelnosti. „Jejich role je nezpochybnitelná,“ shodli se. Dalšími výhodami projektu je časová a místní dostupnost – terénní pracovníci jsou „prodlouženou rukou“ ORP, jsou propojeni nejen s dalšími spolupracujícími organizacemi, ale také s komunitou starostů, praktických lékařů, ředitelů škol, městskou policií a spolky. Působit mohou i preventivně v rámci besed.

Terénní sociální pracovníci pomáhají osobám sociálně vyloučeným či ohroženým sociálním vyloučením či osobám sociálně slabším a znevýhodněným, které žijí ve venkovském prostředí. Jednoduše řečeno: služba terénní sociální práce je určena především lidem s dluhy a exekucemi, osamělým osobám, bezdomovcům, lidem s nízkým příjmem, nezaměstnaným, závislým na alkoholu či drogách, lidem s psychickými problémy, zdravotně postiženým, seniorům, jejich rodinám..., prostě komukoliv, kdo to potřebuje.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Terénní a komunitní sociální práce v Posázaví
CZ.03.02.01/00/22_008/0000020

Místa působnosti a kontakty na terénní sociální pracovníky v Posázaví:

Týnecko

Hana Kronovetová, tel.: 733 741 028
e-mail: tynecko@obceblizelidem.cz
Okružní 520 (1. patro)
257 41 Týnec nad Sázavou

Sázavsko

Michaela Hamáčková, tel.: 733 741 052
e-mail: sazavsko@obceblizelidem.cz
Školská 434 (zdravotní středisko, 1. patro)
285 06 Sázava

Čerčansko

Klára Dvořáková, tel.: 733 741 046
e-mail: cercansko@obceblizelidem.cz
Sázavská 57 (budova obecního úřadu)
257 21 Poříčí nad Sázavou

Bystřicko-Neveklavsko

Ilona Kuncová, tel.: 733 741 034
e-mail: bystricko@obceblizelidem.cz
Dr. E. Beneše 115, 257 51 Bystřice

CHOPOS

Pavel Goby, tel.: 601 376 380
e-mail: pgoby@chopos.cz
Křižíkova 1424, 256 01 Benešov

Jílovsko

Hana Kýhosová, tel.: 722 954 875
e-mail: kyhosova@jilove.cz
Městský úřad Jílové u Prahy
Tyršova 318, 254 01 Jílové u Prahy

Druhý ročník vánoční nadílky s Občanskou poradnou

„Zasluhu na tom, že jsme mohli dárky rozdat, máte vy, kteří jste se rozhodli obdarovat úplně cizí lidi.“

Akce se podařila díky sociální vnímavosti pracovníků benešovské pobočky Občanské poradny (Cesta integrace, o.p.s.). Nad rámec svých běžných pracovních povinností opět zajistili malou vánoční nadílku. Díky ní mělo osm našich, podle mínění pracovníků poradny nejpotřebnějších spoluobčanů z Benešovska, vánoční překvapení. „Stejně jako minulý premiérový rok se nám to i v roce 2023 díky Posázaví o.p.s. povedlo,“ uvedla vedoucí Občanské poradny Benešov Alena Radová. Dobrosrdeční lidé se podle ní znovu ozvali a byli ochotni ze svých pro-

středků pořídit konkrétní vánoční dárky. Informace o tom, které věci by potřebným udělaly radost nebo jim pomohly zpříjemnit život, poradci získávají při setkáních v Občanské poradně. Tentokrát to byly například, studijní lampa, pamlsky a granule pro zvířecí parťáky, sekera na štípání dřeva nebo kosmetika.

Obdarovali jsme osm nejpotřebnějších klientů, od dětí po osamělé seniory. Pracovníci Občanské poradny se s nimi setkávají v rámci poradenství v průběhu celého roku, a proto můžou zaručit, že se dárky dostaly opravdu potřebným.

Občanská poradna Benešov

Toulky s benešovskou knihovnou

S přicházejícím jarem bychom chtěli čtenářům připomenout blog Městské knihovny Benešov Toulky s knihovnou. Na webových stránkách knihovny v rubrice Kultura najdete čtyřicet výletních tras, díky kterým se můžete vydat poznávat krajinu Posázaví, Podblanicka, okolí Benešova, Vlašimi i Sedlčansko a Mladovožicko. Každá trasa obsahuje podrobný popis cesty, bohatou fotogalerii navštívených míst a pamětihodností. Také popisuje historické události z dřívější i novodobé historie a zajímavé osobnosti spojené s navštívenými místy nebo přírodní lokalitami. Protože je to knihovnický blog, snažíme se na trasách najít také literární zajímavosti.

A tady je malá upoutávka z nejnovějších tras zveřejněných na blogu. Z Týnce nad Sázavou se vydáme přes Úročnici a Žabovřesky do Benešova, cestou nás provází široké výhledy do krajiny. Podél Konopištského potoka pak

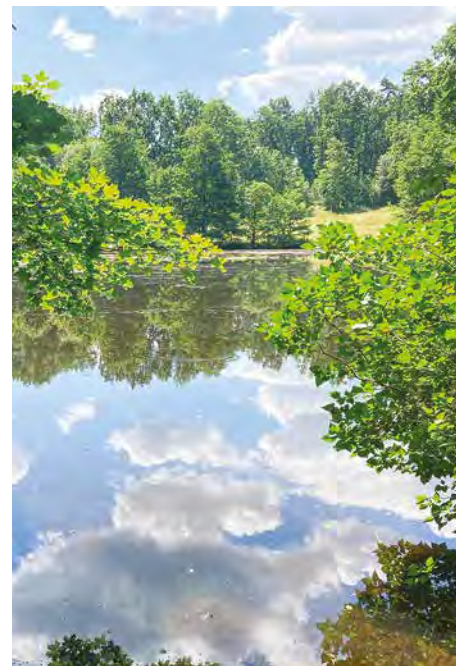
pokračujeme hlubokým malebným údolím až k zámeckému parku s řadou zajímavých staveb, soch a stavebních prvků. Další, tentokrát okružní trasou, se vydáme ze Zvěstova do nedalekého Šlapánova. Cestou si prohlédneme také bývalý zlatodůl Roudný a románskou rotundu v Libouni. A v další trase se vypravíme do Bystřice a okolí. Po prohlídce městečka dojdeme do Líšna, kde proběhla rekonstrukce zámku, nyní pokračuje obnova hospodářského dvora. Cesta pak pokračuje přírodním parkem Džbány-Žebrák, odkud se otevírají krásné výhledy do krajiny. Sejdeme do údolí k Podhrázskému rybníku, který plochou 48 ha patří mezi největší rybníky středních Čech. I tato cesta nás překvapí historickými i přírodními zajímavostmi.

Vybrané trasy jsme připravili pro čtenáře knihovny v tištěné podobě, kterou si mohou půjčit stejně jako knihu nebo časopis. Vy-

dejte se tedy s toulavým blogem objevovat zajímavá místa našeho kraje. Na cestách potkáte objekty, které se daří opravovat nebo rekonstruovat, ale bohužel i místa, která se už zachránit nepodařilo nebo necitlivá rekonstrukce smazala původní stopy.

Víte další zajímavost k navštíveným místům? Máte nápad na novou trasu pro Toulky nebo jste po cestě zaznamenali změnu od doby zveřejnění Toulky? Neváhejte a napište na studovna@knihovna-benesov.cz.

Jiřina Kozlová

Rozšíření vzdělávacích kapacit v Bystřici

Město Bystřice se aktivně připravuje na rozšíření kapacit svých vzdělávacích zařízení, aby reagovalo na rostoucí počet obyvatel a dětí ve školním věku. V rámci plánovaných změn dojde k přesunu detašovaného pracoviště mateřské školy do stávajícího objektu mateřské školy, čímž se uvolní prostor pro potřebné rozšíření základní školy. Součástí projektu je také výstavba lesní školky v Jarkovicích, která nabídne alternativní formu předškolního vzdělávání.

Další klíčové aktivity zahrnují stavební úpravy a rozšíření stávající mateřské školy o čtyři nové třídy, což zvýší její kapacitu o 94 dětí. V základní škole pak vzniknou

nové odborné učebny, které poskytnou lepší prostředí pro výuku přírodních věd. Projekt lesní školky v Jarkovicích představuje inovativní přístup k předškolnímu vzdělávání, který reaguje na rostoucí zájem rodičů o alternativní formy výchovy a vzdělávání. Lesní školka tak doplní tradiční předškolní vzdě-

lávání o důležitý rozměr spojení s přírodou a nabídne rodičům a dětem v Bystřici pestřejší vzdělávací možnosti. Řešení navýšení vzdělávacích kapacit podpoří celkový rozvoj a atraktivitu města pro současné i budoucí generace.

Denisa Říhová

Bystřice bude mít nové komunitní centrum plné aktivit pro každého

Z bývalé administrativní budovy JZD Bystřice se postupně stává komunitní centrum. Jedná se o zařízení, ve kterém bude docházet k setkávání bystřické komunity s cílem vytvářet mezigenerační propojení, navazovat nové kontakty a zlepšovat sociální postavení jednotlivců. Za tímto účelem budou v komunitním centru nabízeny všem občanům vzdělávací, kulturní, relaxační a sociální aktivity. Dokončení samotné stavby plánuje město Bystřice na duben a květen s tím, že první nabízené aktivity se budou v prostoru komunitního centra odehrávat minimálně od září letošního roku.

Ke konci roku 2023 bylo postupně ze stavby komunitního centra odstraněno lešení

a příjezd do Bystřice začíná zdobit moderně upravená budova s prostorným parkovištěm, které na jaře získá finální asfaltový povrch. Budova komunitního centra je napojena na obecní teplovod, vodovod a splaškovou i dešťovou kanalizaci. Ve třech nadzemních patrech jsou umístěny společenské prostory i klubovny pro jednotlivé spolky. V přízemí se návštěvníci mohou těšit na společenský sál, kde se budou odehrávat hudební produkce, a přilehlý salónek s kuchyňkou, z kterého bude možné vyjít ven na terasu.

Připraveny jsou zde také oddělené prostory pro sociálního pracovníka, kam se v budoucnu plánuje přestěhování zaměstnance projektu Obce blíže lidem. První patro (2. NP) je navrženo pro městskou knihovnu. V pravé části od vchodu budou prostory dětského oddělení včetně možnosti pořádání přednášek, besed a audiovizuální produkce. Levá část prvního patra je připravena pro přestěhování knihovny dospělých. Třetí nadzemní patro je určeno spolkům a mateřskému centru. Tady vznikla herna a jednotlivé klubovny včetně nezbytného hygienického a technického zázemí. Občané budou

moci využít i venkovní terasu s výhledem na sídliště.

Celá budova je pojata jako bezbariérová, energeticky vyhovující a doplněná internetem, kamerami a fotovoltaickými panely. Vedle budovy postupně vzniká parkoviště, které počítá se stáním pro 68 osobních automobilů a jeden autobus. Z celkového počtu stání budou čtyři vyhrazena pro vozidla přepravující invalidy a dvě stání určena pro osoby doprovázející dítě v kočárku. Součástí stavby komunitního centra jsou i nezbytné sadové úpravy, osvětlení a komunikační napojení na přilehlé chodníky.

Celkové náklady stavby byly na začátku odhadnuty kolem 70 milionů korun. Díky Státnímu fondu podpory investic získalo město Bystřice na stavbu komunitního centra dotaci 27 milionů korun a dalších 22 milionů korun získalo jako bezúročnou půjčku na deset let. Vedle probíhající výstavby vodovodu se tak jedná o jednu z největších investic města těchto let.

Daniel Štěpánek

Pohárek a Kandrdásek v bystřickém Divadle u Jelena

Divadlo u Jelena v Bystřici se stalo opět místem konání oblastního kola přehlídky divadelních monologů a dialogů Pohárek a Kandrdásek, které vyhlašuje Sdružení českých divadelních ochotníků. V neděli 18. února 2024 se v Bystřici sešlo celkem 15 soutěžících.

Dopoledne bylo věnováno soutěži Kandrdásek. Zúčastnila se jí Základní umělecká škola Biskupská a Jana Hanuše z Prahy a ZUŠ Jiřího Suka z Benešova. Monology Filipa Grosse se Štěnětem od Kateřiny Lužné, Kamily Vyhnalové s Dvojčaty v průšvihy od Jacqueline Wilsonové a Anny Bártové s Romeem, Julií a tmou od Jana Otčenáška byly vyslány do národního kola Kandrdásku. Všichni účinkující prokázali neotřelou dramaturgickou volbu a nespornou vybavenost.

V Pohárku se představily navíc Divadelní spolek Proměna, BANDA z Bystřice a Divadlo Čtyřlbauf. Porotu zaujal dialog ze hry Mafie v podání Petra Stibůrka a Pavla Němce a monolog paní Růženy Dvořákové ze hry Nanebevstoupení Tonky Šibenice,

všichni jsou z bystřického divadelního spolku BANDA. V neposlední řadě se líbil také dialog Miroslava Dorazila s Barborou Kolárovou a Radkem Hladíkem ze hry Hřbitovní aktovky Dušičky. Všichni zmínění byli nominováni či doporučeni k účasti na národní přehlídce.

Každé přehlídkové vystoupení bylo reflektováno členy odborné poroty, jimiž byli Karel Tomas, organizátor divadelních přehlídek a pracovník Národního střediska pro kulturu, herec a režisér Bohumil Gondík a ochotnický herec a režisér František Paluš z benešovského Áčka. Povídání členů poroty s účinkujícími probíhalo v pohodovém duchu.

Vendula Šípková

Týnecké muzeum má narozeniny!

První květnová neděle, tedy 5. 5. 2024, bude v Městském muzeu v Týnci nad Sázavou patřit velkým oslavám. Již 65 let uplynulo od založení muzea a pro návštěvníky je připraven na tento výjimečný den bohatý program.

Oslavy budou probíhat v malebném areálu hradu od 12 do 17 hodin. Zahájení celé akce se ve 13 hodin ujme pan starosta Týnce nad Sázavou Mgr. Martin Kadrnožka. Pak již pódiu bude patřit především dětem a jejich vystoupení a v 16 hodin se můžou milovníci historie těšit na přednášku „Perličky z archeologického depozitáře“.

Celý den bude nabízet nejen možnost prozkoumat expozice a výstavy muzea, ale také se bavit, zakoupit si něco v prodejních stán-

cích májového minitržiště nebo zavítat do výtvarných dílniček.

Počátky městského muzea v Týnci nad Sázavou jsou spojeny s místním spolkem „Sdružení studujících“ založeným po roce 1914 s cílem povzbudit kulturní dění v obci. Jedním z bodů jeho programu bylo mimo jiné i založení muzea. Po válce se ale bývalí studenti rozjeli za novými pracovními příležitostmi a spolek byl rozpuštěn. Muzeum s expozicí týnecké kameniny a archeologie bylo nakonec zřízeno v roce 1959 v areálu týneckého hradu z iniciativy zdejšího vlastivědného kroužku a za vydatné pomoci obyvatel. Exponáty získané od občanů byly doplněny souborem týnecké kameniny zapůjčené z depozitáře zámku Konopiště, historií brodecké

přádelny a vzorníky jejích výrobků. V letech 1983–1995 bylo muzeum kvůli náročné rekonstrukci uzavřeno, v současnosti opět slouží široké veřejnosti. Kromě reprezentativní kolekce týnecké kameniny zde návštěvníci mohou zhlédnout v galeriích muzea výstavy obrazů, fotografií či sběratelských předmětů. Tyto výstavy se v průběhu sezóny mění. V hradní věži je pak k vidění pohádková výstava a středověké zákoutí, předposlední podlaží obývá letní kolonie netopýra velkého. Okolí muzea slouží v letním období k pořádání větších akcí – Týneckého střeptu a Keltského dne.

Přijďte se připojit k oslavám a podílet se o radost z 65 let Městského muzea v Týnci nad Sázavou!

Martina Hrušková

Půjčovně lodí Bisport je už třicet...

Bisport V loňském roce oslavil Bisport 30. narozeniny a jeho mladší sestra, pobočka v Kácově, 10. narozeniny. „Celý rok 2023 jsme byli velmi aktivní. Naši hosté si užili mnoho akcí a soutěží. Na vodu jsme vypravili velké množství školních výletů, firemních týmů, rodinek s dětmi i vodáků jednotlivců. Po celé léto jsme pořádali jak v Týnci, tak v Kácově příměstské tábory, na kterých se prostrídalo 130 malých i větších dětí. Užili jsme si to po všech stránkách a doufáme, že vy s námi také,“ říká Anička Zimová, jednatelka půjčovny lodí, hostelu a bistra na Sázavě.

Vodácká půjčovna vstupuje do nové dekády. Cílem dalších let budou aktivity, které pozvednou vodácké zážitky na vyšší laťku. Prioritou společnosti je, aby byli hosté nejen spokojeni, ale z návštěvy Posázaví si odnesli nevšední zážitky. V Týnci nad Sázavou a Kácově je pro návštěvníky připravena komplexní nabídka služeb. Mimo vodácké půjčovny je to také občerstvení, ubytování v turistických hostelech nebo v tábořištích u řeky a půjčovna koloběžek. To vše dohromady dává skvělé podmínky k zajištění jak školních výletů a firemních teambuildingů, tak i rodinných dovolených.

„Kromě služeb nabízených Bisportem se snažíme našim hostům ukázat, co vše mohou v našem okolí najít, spolupracujeme

s infocentry, kempy, restauracemi podél řeky Sázavy, jsme schopni doporučit výlety po okolí. Jet na vodu s kamarády nebo rodinou je skvělé, k tomu si dát dobré jídlo, dobře se vyspat, půjčit si třeba koloběžky, dojet se podívat do vodáckého muzea nebo si projít krásnou lesní stezku... To je výlet Posázavím na 100 %,“ upřesnila nabídku firmy Lenka Říhová, která má v Bisportu na starosti obchod, call centrum a vztahy se zákazníky.

Na co nového se mohou hosté těšit? V Bisportu mají pro letošní rok plánu nadbytek. „Pro vodáky chystáme nové vybavení, rodné kánoe a vesty pro děti i pro dospělé, pádla... Vše je potřeba občas obměnit a letos jsme byli při obnově štědrí, takže je na co se těšit,“ sdílela novinky Anička Zimová a dodala: „Pro děti z okolí Týnce a Kácova máme připravené příměstské tábory, na které se už moc těšíme. Letos budou již po šesté a nově v Kácově vyzkoušíme i tábor o jarních prázdninách. Velmi doufáme, že se z jarního běhu stane tradice. Letos se s námi děti v létě vypraví na táboře do země čar a kouzel, na olympijské hry, do Zlozemě. Jeden z táborů bude na vodě a naši „špunti“ si užijí spoustu času na Sázavě. Zaručujeme napínavý a zábavný program, na který děti jen tak nezapomenou.“

Lenka Říhová dále upozornila: „V průběhu celého roku na nás čekají jednodenní i ví-

cedenní akce. Připravujeme Odemykání Sázavy, které bude tentokrát s překvapením, a kdo ví, možná přijde i... Na Filipojkubskou noc chystáme otevírku tábořiště v Týnci. Nově nás v Týnci i v Kácově čekají dětské dny, odměny za vysvědčení, letní kino, dětské závody a rodinné soutěže, vánoční jarmark a další akce. Jejich kompletní seznam najdete na www.bisport.cz.“

Přijměte pozvání na Odemykání Sázavy – tato tradiční akce se uskuteční v sobotu 6. dubna od 10.30 hod pod budovou Bisportu v Týnci nad Sázavou. Kolem Týnce kolují zvěsti, že Děda Sázava by se rád opět vrátil do Týnce a pomohl nám řeku odemknout svým kouzelným klíčem. Přijde sám, nebo s posilou? Dorazte a uvidíte. Těšíme se na vás.

Vaši Bisportáci

V Sázavě to žije!

Masopust, dětské odpoledne, multižánrový lokální festival Stodola Vest, letní výstava u Martina, Zažít město jinak, Noc literatury, Sázavský advent... akcí, na kterých se podílejí členové a členky Kulturní komise města Sázavy v rámci svých nejen pracovních, ale i volnočasových působišť, je mnoho. Velkou měrou tak přispívají ke zpestření života sázavského letoviska. A co je podstatné – baví je to! Koho? Dagmar Petrovickou, Jiřího Míku, Terezu Vízkovou, Tomáše Kuchlera, Martinu Štědrovou, Terezu Kalašovou, Ivanu Tvrdíkovou Mlejnkovou a Ivanu Danešovou. K ruce mají většinou spoustu dobrovolníků, kterým také patří velké díky.

Sázavští (ale nejen oni) se díky této partě podobně naladěných lidí mohou těšit na

výstavy lokálních tvůrců v turistickém informačním centru i velké výstavy a koncerty v kulturním areálu U Martina, na pestrý divadelní a filmový program v kulturním domě, na lokální festival Stodola Vest, podzimní soutěžní přehlídku hudebních divadel Voskovcova Sázava, jarní sérii ochotnických divadel s názvem Čertova divadelní brázda, Květinový den v Sázavském klášteře. Zajíť si mohou do městské knihovny na autorská čtení, cestovatelské besedy, čtení a hraní pro děti, bazary knih i swap (výměnu) semínek a rostlin. Mohou si vybrat z programů pro děti (herničky, kroužky, workshopy i jiné originální akce), které pořádá Rodinné centrum Voskovky. Seniorům jsou zase určeny pravidelné úterní procházky nebo setkání nad logickými hrami a aktivitami připomín-

najíci tradice a lidovou tvořivost, které organizuje Sázavská komunita 55+.

Z čeho vybírat bude i v roce 2024

Jednou z prvních letošních akcí, pod kterou je Kulturní komise podepsána, byl reprezentační ples města Sázavy. Tradičně veselo bylo i na únorovém masopustu. Kromě zavedených akcí se obyvatelé i návštěvníci Sázavy mohou těšit na několik kulturních novinek. Jednou z nich je gastro akce s názvem **Sázavský šmak** zaměřená na lokální a v menší míře i exotické gastro, tedy kombinace farmářského trhu a street food festivalu. Primárně bude nabízet domácí/lokální/eko/bio/udržitelné produkty, ale i exoticky zajímavé potraviny, občerstvení a nápoje. Plánují se dva termíny – 11. května a 17. srpna od 9 do 16 hodin na náměstí Voskovce a Wericha. Pokud se Sázavský šmak bude líbit a všechno se technicky zvládne, v budoucnu by se mohl opakovat v sezóně každý měsíc, vždy společně s dopoledním bleším trhem.

Informace o všech připravovaných událostech najdou zájemci v Kalendáři akcí na stránkách města nebo na jeho facebookových a instagramových profilech.

jt

Sázavská komunita 55+ pořádá akce pro seniory i děti

Sázavské komunitě 55+ je pět let. Za sebou má desítky akcí, které pořádá nejen pro dříve narozené, ale i pro děti. A vítání na nich jsou i ti, kteří nejsou členy komunity. Co nabídla svým členům a příznivcům v roce 2023, popsal předseda spolku Jiří Rupperecht:

„Jako předešlé roky jsme uspořádali naše už tradiční akce, jako je oslava MDŽ a koncert Kateřiny Ševidové ve Společenském domě, kde jsme zorganizovali také maškarní ples pro děti i dospělé nebo vánoční večírek s kulturním programem a malou srandatombolou. Další akce jsme přesunuli do Komunitního centra u Huti František, které hojně využíváme. Jsou to akce rukodělné, jako je vyzkouvání. Jsou to akce zábavné v podobě karetního turnaje v žolíkách.

Další akcí, kterou jsme zařadili do našeho pravidelného programu, je trénování paměti se speciální pedagogkou Veronikou Nešporovou. Zábavnou formou kvízu plníme úkoly a je čas i na nezávazné povídání o všem možném. Stále probíhají také pravidelné úterní vycházky s Ivanou Danešovou, a to s hůlkami i bez nich. Na vycházku párkrát navazovala beseda s dobrovolníkem, který navštívil zajímavou zemi a byl ochoten se s námi podělit o své fotografie z cest, své dojmy a vzpomínky. Takto zprostředkovaně jsme navštívili například Zanzibar, Namibii, Yucatan, Jižní Ameriku, Itálii nebo putování do Santiaga de Compostela. V našem výčtu akcí nemůžeme samozřejmě chybět výlety.

Jsou to cesty do míst vzdálenějších i výlety na menší akce v okolí Sázavy. Třikrát jsme navštívili Prahu, vlakem jsme si zajeli na hrad do Ledče nad Sázavou, autobusem na zámek Žleby a do přílehlé obory, navštívili jsme Čáslav, bludiště v soukromé zahradě v Choceradech nebo jedenáctý ročník závodu veteránů do vrchu v Ratajích.

Pod vedením Yvony a Ivany se v červenci uskutečnil první sázavský seniorský příměstský tábor. S podtitulem Barevný týden, kdy každému dni, od pondělí do čtvrtka, vládla jiná barva oblečení, byl pro zúčastněné připraven program a další výlety. V pátek bylo slavnostní zakončení v nočních košilích na závrtku u Aničky Greyerové. Tam se letos konalo taktéž již tradiční posvícení.

Novinkou loňského roku byl první ročník velké podzimní soutěže v pečení. Základní ingrediencí bylo zvoleno jablko. Přihlásilo se 16 soutěžících a jejich výtvořky hodnotila pečlivě zvolená, nezávislá pětičlenná porota. Na první tři čekaly poháry a pro všechny zúčastněné byly připraveny malé ceny. Uspořádali jsme také podzimní tvoření.

Akce připravujeme s láskou, pokorou a nadšením. Náš dík patří i představitelům města, kteří naši činnost podporují a našim nápadům a požadavkům vycházejí vstříc. Můj dík patří našim koordinátorkám Ivaně, Yvoně a Lence, které naše akce vymýšlejí, poctivě připravují a zabezpečují i při svých nároč-

ných zaměstnáních, a to bez nároku na odměnu. Odměnou je pro ně spokojenost a radost lidí po podané akci.“

red

Daniela Kalinová: Ředitelna není poustevna

Vytváří rodinné prostředí, klade důraz na bezpečnost a vzájemnou důvěru, podporuje kritické myšlení, sází na zajímavé a netradiční formy výuky, vytváří partnerské vztahy mezi učitelem, žákem a rodiči, podněcuje zájmy a aktivity žáků... Tak podle Daniely Kalinové vypadá moderní škola, která ve všech oblastech respektuje věkové zvláštnosti dětí i jejich individuální vzdělávací potřeby. A takovou podle ní je Základní a Mateřská škola Chotýšany. Během zhruba deseti let, kdy stojí v jejím čele, se počet jejích žáků zvýšil ze 40 na současných téměř 300, další zájemce ale musí odmítat – místa už nemají.

„Naše škola je rodinná, děti jsou tu v bezpečném prostředí a děláme pro to možné i nemožné, víc než bychom měli dělat, ale pro nás jsou žáci jako naše děti. Znít to možná trochu nadnesené, ale většinou jsou u nás už od mateřské školy, známe je dobře, a tím, že jsme v jedné budově, jsme vlastně pořád spolu. My o těch dětech i jejich rodinách víme hodně a musí tam fungovat důvěra. Možná je to dáno i tím, že si všichni i s dětmi tykáme. Ale nevidím v tom vůbec nějaký rozpor, protože děti k nám mají úctu, byť nám tykají, vědí, kde jsou nějaké hranice, ale na druhou stranu vědí i to, že k nám mají vždycky otevřené dveře. Ředitelna není žádná poustevna, kdokoli z mnou může přijít a zeptat se na cokoliv. Stejně tak do sborovny. Pořád se s dětmi snažím hodně pracovat na vztazích a sociálních vazbách, protože je to enormně důležité, což se potvrdilo hlavně v době po covidu, kdy děti měly hodně psychických problémů. Tím, že k nám mají důvěru, za námi přijdou, neřeknou to kolikrát ani doma. Máme také školní psycholožku. Každý týden děláme třídnické hodiny... Prostě snažíme se o to, aby se tu děti cítily v bezpečí, což je obrovsky důležité. Těší mě, když se k nám vrací třeba bývalí devátáci a říkají, že to byla pro ně nejlepší škola, jakou zažili, a že do ní chodili jako domů,“ řekla Daniela Kalinová.

Vizionářem na plný úvazek

Když se Daniela rozhodovala, kam budou její kroky směřovat po gymnáziu, uvažovala nejprve o studiu práv, nakonec se ale roz-

hodla pro učitelství. „Věděla jsem, že musím mít povolání, kde budu sama sebou, kde budu mít kreativní činnost a kantořina se mi nabízela jako fajn příležitost. Od začátku si říkám, že když to baví mě, bude to potažmo bavit děti, a když to baví děti, rodiče jsou spokojení a je to příjemné provázání,“ uvedla. V začátcích učila na „klasických“ základních školách, jejich dělení na „klasické“ a „alternativní“ ale nemá ráda. „Zastávám názor, že na velkých školách se nedá učit alternativně, to jde na škole s 200–250 dětmi. Musí to být ale ‚zdravá‘ alternativa, postavená na kompromisech. Mám kolektiv 30 zaměstnanců – učitelů a asistentů –, je to příjemný ‚živý materiál‘, se kterým se dá velice dobře pracovat,“ vysvětlila. Alternativní školy podle ní vyžadují, aby její zaměstnanci byli téměř všichni zajedno, to na velké škole není možné. „To ale neznamená, že by na školách, které do toho nejdu, byli špatní učitelé, to v žádném případě. Stejně jako je dobrý a špatný doktor, je dobrý a špatný i učitel. Je úplně jedno, jakou formu zvolí, ale musí platit: já do toho dám energii, aby to bavilo mě, a když to bude bavit děti, ony to ocení a moje práce je naplněna,“ dodala.

Do Chotýšan přešla z vlašimské Základní školy Sídliště. „Měli jsme tam dobrou partu, dodnes se s bývalými kolegyňmi rády vidíme. Ale byla jsem tam jen na záskok a věděla jsem, že chci učit jinak, že mám ráda různé variace výuky a chtěla jsem to dělat po svém. V Chotýšanech bylo tenkrát asi 38 dětí, byla to malotřídka – pro mě to byla obrovská zkušenost. Spojování ročníků je obrovsky náročná záležitost a smekám před učiteli, kteří tam umí učit. Byla to pro mě velká životní výzva a když pak tehdejší ředitelka Eva Filipová šla na mateřskou, převzala jsem po ní ředitelování,“ popsala. Počet žáků se postupně vyšplhal na nyníšších 240, dalších 50 je v mateřské škole. „Máme plnohodnotnou devítiletou základní školu, na kterou jsem nesmírně pyšná, je jako moje dítě. Škola je pro mne obrovskou motivací, pořád se v ní snažíme něco vylepšovat a měnit. Musím říct, že jsem velký vizionář, ale potřebuji někoho, kdo mě vždycky postaví nohama na zem,“ směje se.

Chotýšanská škola je podle ní jednou z nejlepších, kterou prošla. A to nejen díky svojí úžasné atmosféře, ale zejména díky lidem. „Mám výborné kantory a asistenty, fajn děti i rodiče. Jasně že to není na 100 procent, ale z mého pohledu je to nějakých 85 procent. Je to obrovský bonus, protože se dokážeme na všem dohodnout a umíme si i ‚vycinkat‘ – uděláme si sdílenou chvíli a tam si řekneme svoje pohledy a názory. Razím heslo, že ve škole travíme 80 procent aktivního pracovního času a jak si to tam uděláme, takové to budeme mít. A když budeme mít dobré vztahy, tak se nám tam bude dobře pracovat a to je moc důležité. Takže jsem takovým mentorem, který se snaží korigovat učitele, abychom to měli pořád na mysli a opravdu to funguje,“ konstatovala. Hodně věří také

své intuici. „Když cítím, že něco tak má být a přestanu to rozumem obhajovat, protože většinou rozum to zkusí, tak ta intuice je výborná,“ vysvětlila. Jako příklad uvedla tzv. typologii kantorů – uspořádala víkendový seminář, na kterém se učitelé víc poznali a našli si tak své místo v kolektivu.

Vděčná je také za účast v nezávislém projektu Nadace The Kellner Family Foundation „Pomáháme školám k úspěchu,“ do kterého byla škola přizvána. Projekt je zaměřen na zvyšování kvality výuky ve veřejných základních školách s důrazem na individuální přístup učitelů k žákům. Naučil je mimo jiné víc pracovat ve skupinách, díky němu už třetím rokem využívají tzv. párovou výuku. „Každý se mě ptá, jak to financuju, říkám, že horkotěžko, ale učitelé vědí, že budou mít téměř nulové odměny, plnohodnotně jim to dávám formou úvazku – mají půlené hodiny, kdy jsou v hodině ve dvou, jeden dělá ‚komisní‘ věci, vysvětlí probíranou látku do specifik a detailů, druhý na to připraví aktivity. Učitelky jsou z toho nadšené, poskládaly se tak, že se jim spolu dobře učí a na hodiny se těší nejen děti, ale i ony,“ konstatovala Daniela Kalinová. Je ráda, že do projektu šli, i když před těmi 4–5 lety tápali a nevěděli, jak to pojmout, aby to bylo smysluplné. Pochopit spoustu věcí jim pomohly i lekce kritického myšlení, které jsou pro jejich učitele a asistenty povinné. „Je moc důležité, aby se děti neucily všechno nazpaměť, ale aby se nebály na to zeptat, našly si a využily informace, zhodnotily je, udělaly nějakou reflexi. V životě, který je čeká, bude nejdůležitější, aby věděly, že co potřebuji, si dokážou samy najít a sehnat. Předpokládám, že tato vize bude i osou nového rámcového vzdělávacího programu,“ dodala.

O škole

ZŠ a MŠ Chotýšany se v roce 1996 připojila k práci ve vzdělávacím programu Začít spolu (v mezinárodním označení Step by Step) pod záštitou nadace „Open Society Fund Praha“ a z tohoto programu využívá mnohé myšlenky. Pracuje pod školním vzdělávacím programem „Každý je jedinečný“. Metody práce v tomto programu umožňují svým pojetím vytvořit podmínky pro vzdělávání dětí s různou mírou nadání, různými preferencemi způsobu učení a různými potřebami podpory a pomoci. Individuální přístup napomáhá k úspěšnému naplňování myšlenky integrace dětí s postižením nebo dětem výjimečně nadaným do kolektivu běžné třídy základní školy. K tomu je také velmi důležitá spolupráce s rodiči, obcí a organizacemi činnými v obci. Škola během roku pořádá řadu akcí určených rodičům i široké veřejnosti (besídky, prodejní výstavy, školy v přírodě, výlety). Sdružení rodičů a přátel školy zase připravuje akce pro děti z obce i okolí (Mikulášská besídka, Maškarní ples, Dětský den, zajišťují upomínkové předměty předškolákům a žákům odcházejícím na jiné školy).

jt

Ve Hvězdíčce probíhají besedy o výchově dětí a vztazích v rodinách

Nejen aktivity pro děti, v Mateřském centru Hvězdíčka v Benešově probíhají stále častěji besedy, které jsou určeny rodičům, ale i dalším zájemcům z řad dospělých. Velký zájem například vzbudila beseda s lektorem **Petrem Suchým** z projektu Tátohra-ní s názvem Výchova kluků v předškolním věku. Zaměřil se na vyjasnění cílů výchovy a funkce rodiny v dnešní době, dále na požadavky na roli ženy a muže, na rozdílnost potřeb holčiček a kluků a také na komunikaci otec-matka-syn-dcera a řešení konfliktů.

S **Kateřinou Voňkovou**, která pracuje u záchranné služby, si účastníci mohli připomenout základní informace o zdravotní prevenci u dětí a pravidla první pomoci u dětí. Součástí byl také praktický nácvik kardiopulmonární resuscitace. O zdravém stravování a zdravém životním stylu na další besedě ve Hvězdíčce přednášela Mgr. **Vendula Večeřová**, nutriční terapeutka z Olivovy dětské léčebny.

Některé besedy v mateřském centru se dotýkají i citlivějších témat. Mezi ně se zařadila beseda na téma Význam budování vztahové vazby mezi rodiči a dětmi v prvních letech života s lektorkou a mediátorkou Mgr. **Heleň Šešinovou**. Mimo jiné se zaměřila na vliv výchovy na budoucí sebedůvěru, hodnoty a uplatnění v životě, socioemotivní vývoj dítěte, význam pochvaly a přijetí. V rámci diskuse, do které se aktivně zapojili účastníci akce, se především povídalo o vztazích mezi sourozenci – zejména poté, kdy do rodiny přibude druhé dítě a u staršího to vyvolá výrazné změny chování. Dalšími skloňovanými tématy byly vztahy mezi rodiči a mnohdy rozdílný přístup partnerů k výchově dětí a jeho důsledky.

Z další besedy, která proběhla ve spolupráci s organizací RUAH, si účastníci mohli od-

nést praktické informace a doporučení, jak se připravit a zvládat péči o své blízké, například o dlouhodobě nemocného seniora či jiného člena rodiny, kde hledat pomoc a asistenci, na co má rodina ze zákona nárok, jak zvládat stres, vyčerpání a kde hledat pomoc.

V dalším z cyklu besed pro rodiče se řešila komunikace rodičů s náctiletými dětmi. Průvodkyní besedou byla **Sandra Nechybová**, lektorka a vedoucí programu MeziČas v Benešově. Na besedě se účastníci shodli, že rodičovská snaha rozmluvit vlastní děti je vedená upřímným zájmem a často také obavami, zda je vše v pořádku, zda se s nimi neděje něco problematického, zda nejsou vystaveny nebezpečí, zda jim něco neschází nebo zda jim někdo neublíží. S lektorkou jsme rozkrývali příčiny, proč děti, které dosud v rodinách, ve škole či s kamarády fungovaly téměř bezproblémově, mění své chování. Řeč přišla také na dostupnost a užívání návykových látek, vztahy mezi dětmi, vztahy v rodinách nebo jak funguje či nefunguje práce s dětmi ve školách. Sdíleli jsme vlastní zkušenosti a povídali si o praktických technikách, jak tyto bariéry překonat a děti rozmluvit. Jednoznačný recept však bohužel neexistuje – zřejmě nejlepším přístupem rodiče je otevřenost, podpora, autentičnost a také vlastní příklad.

Další beseda pro rodiče v Mateřském centru Hvězdíčka se týkala otázky rozvodů. S lektorkou a psychologkou se zaměřením na dospívající a dospělé Mgr. et Bc. **Hanou Klabíkovou** jsme se věnovali otázce, jak zvládnout rozvod, abychom přitom udrželi zdravou psychiku dětí i nás dospělých. Psycholožka Klabíková mimo jiné mluvila o tom, jak toto náročné období zvládnout, aniž by si z něj děti odnesly trauma, jak dětem situaci vysvětlit, jaké problémy přináší rozvod do světa dospělých a jakými emocemi si procházíme a také jak postupovat, když i přes snahu bývalí partneři nejsou schopni se do-

mluvit. Pozvání na tuto besedu přijala také Mgr. **Veronika Kondrátová**, vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Benešova, která zodpověděla otázky týkající se sociálních a právních aspektů, kdy rodiče hledají cesty, jak se domluvit na péči o děti poté, co se rozvedou nebo rozejdou.

Všechny zmíněné akce jsou realizovány v rámci projektu Mateřského centra Hvězdíčka v Benešově s názvem „Jsme tu s vámi a pro vás“, který je podpořen z dotačního programu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR Rodina a Grantového fondu Města Benešova. Besedy se konají v herně Mateřského centra Hvězdíčka v Benešově, v budově bývalé piaristické koleje. U některých besed je prostor herny hustě zaplněn, ale jsou i besedy, které probíhají v komorním prostředí. Někdy však menší počet účastníků není na škodu, protože v prostředí důvěry a za podpory odborníků tak vzniká prostor na to, aby interakce s účastníky byla intenzivnější a z besedy si účastníci odnesli konkrétní rady a doporučení, které jim budou k užítku při řešení jejich konkrétních situací.

Besedy budou ve Hvězdíčce pokračovat i v jarních měsících. Sledujte web www.hvezdicka.info a profil na Facebooku. Včas se dozvíte program nejbližších akcí.

Jana Čechová

Oprava lávky do jádra hradu Zlenice-Hláška

V průběhu roku 2023 proběhla oprava lávky do jádra hradu Zlenice, která byla napadena dřevokaznou houbou. Napadené části mostu byly zlikvidovány, zachovalé části mostu byly v průběhu léta vyčištěny vysokotlakým čištěním, následně konzervovány opalováním ohněm a napuštěny ochranným nátěrem. V průběhu léta a podzimu proběhla stavba obnovené konstrukce mostu, kdy původní napadené pilíře byly nahrazeny novými z ručně tesaných modřínových trámů. Celá konstrukce je usazena v souladu s původním projektem na mohutných šterkových ložích, která odvádějí vodu zpod pilířů lávky.

V současné době probíhají dokončovací práce, zahrnující instalaci zábradlí a finalizaci některých konstrukčních prvků. Práce bu-

dou dokončeny v závislosti na přízní počasí do dubna 2024, na kdy se chystá slavnostní otevření opravené lávky.

Prosíme návštěvníky, aby respektovali zákaz vstupu na lávku, dokud nebude bezpečně zpřístupněna.

Rádi bychom poděkovali všem sponzorům a podporovatelům, kteří se zapojili a podpořili opravu lávky. Bez jejich vstřícnosti by takto velký projekt nebylo možné uskutečnit. Již dnes můžeme naznačit, že mezi největší podporovatele oprav patří spolu s obcí Senohraby Nadační fond Gabrielis, Hotel SEN a Maximus Resort. Všechny tyto subjekty se významnou měrou podílely na financování oprav. Dárců je ale mnohem více a je nám ctí, že je budeme moci všechny brzo

představit a třeba se společně i setkat na jaře přímo na hradě.

Děkujeme za trpělivost, vstřícnost a těšíme se na jarní setkání na hradě!

Tým Sdružení Zlenice a obec Senohraby

Centru sociálních služeb Tloskov je 65 let – a oslaví to s plnou parádou

Rádi se baví, povídají si, jezdí na výlety, tvoří a vyrábějí, zahradničí, pomáhají na farmě, sportují, hrají divadlo... ale snad ze všeho nejvíc milují klienti Centra sociálních služeb (CSS) Tloskov hudbu a taky výpravy za zkamenělinami a kameny (nejen drahými). Jak tedy oslavit letošní výročí této instituce, která už 65 let nabízí pomocnou ruku všem, kteří se díky svému zdravotnímu stavu, zejména mentálnímu postižení, ocitli v nepříznivé životní situaci? Přeci pořádným koncertem – vlastně festivalem plným koncertů – a otevřením mineralogického muzea.

Tloskov Fest II – bude to velká jízda!

První velkou akcí, která připomene půlkulaté výročí CSS, bude druhý ročník legendárního Tloskov Festu. Premiéru měl před pěti lety a setkal se s velkým ohlasem nejen u klientů, ale i příchozích. „Už bývalý ředitel CSS Antonín Dušek léčil klienty pomocí sportu a hudby, já jsem rozšířil muzikoterapii o muzikoterapeutické koncerty. Říkali jsme si, že by proto bylo hezké oslavit výročí hudebním festivalem. Udělali jsme to při 60 letech tloskovského centra a já jsem si tehdy říkal, že to už ročník nezopakujeme. Ale povedlo se – druhý ročník festivalu se uskuteční 25. května 2024,“ říká ředitel CSS Tloskov Matěj Lipský. A pochlubit se mohou hvězdnou sestavou účinkujících. Většina z nich v Tloskově už vystupovala, ať na živém koncertu, nebo v době pandemie prostřednictvím streamů. „Kapely, které v Tloskově vystoupí, u nás už hrály a mají Tloskov rády. Festival je charitativní akce, takže tu zahrají jen za náklady, za což jim moc děkujeme,“ dodal Matěj Lipský. Vstupenky je možné zakoupit na <https://qrticket.cz/produkt/tloskov-fest-ii/>. Děti do 8 let mají vstup zdarma.

Celodenní akce nabídne program pro celou rodinu. Festivalová aréna se otevře v 10.00, hudební šňůra odstartuje o hodinu později místní kapela **Kabrnáci**. „Jsou to nestoři, díky nimž je hudba v Tloskově. Kapelu zalo-

žil před 51 lety tehdejší ředitel CSS Antonín Dušek. A její koncert doporučuji – zahrají „sprostonárodní“ písně, na které se všichni moc těší. S dechy jim pomůže hrou na klarinet Ondřej Klímek z kapely Vltava. Bude to velice zajímavé otevření festivalu, i kvůli nim to děláme, aby si zahráli na domácí půdě na velkém festivalu,“ řekl Matěj Lipský.

Každá kapela bude hrát zhruba hodinu. Od 12.00 bude pódium patřit punk-rockovému uskupení **Totální nasazení**, které před

no z jejich prvních festivalových vystoupení, zahrály tu jednu písničku, teď už budou mít celý set list,“ prozradil.

Na řadu pak přijde místní kapela **Lahvátor** s harmonikářem Jendysem, který „zaskakoval“ v Divokém Billovi a občas si s ním zahrál. „Lahvátory u nás udělali jeden z prvních open air koncertů po covidu, bylo to moc hezké,“ vzpomněl Matěj Lipský. Zážitek slibuje i kapela **Mr. Loco**, která hrála jak streamy během lockdownu, tak tu měla i živý koncert. „Hrají balkánskou muziku, šmrnclo, rockem a myslím si, že roztancují celý Tloskov,“ předpovídá Matěj Lipský. Zážitek slibuje i kapela **Vanua2**, která vznikla spojením excelentních hudebníků Blue Effectu s jedním z nejlepších nových hlasů na české scéně, zpěvákem Yannickem Teví z ostrova Vanua-tu. „Je to kapela, která hodně roste a vyprodává kluby. V Tloskově hrála živě i prostřednictvím streamů a klienti ji mají moc rádi. Spousta lidí je objevila právě díky Tloskovu,“ dodal Matěj Lipský.

V Tloskově nebudou chybět ani **Vilém Čok & Bypass**. „Měli u nás krásný venkovní koncert v době lockdownu. Dohodli jsme se, že na festivalu určitě zahrají i legendární Kačery, takže se nejen klienti mají na co těšit,“ dodal ředitel. Dalším účinkujícím bude hudební skupina **Vltava** se zpěvákem a kytaristou Robertem Nebřenským, který rozšíří osobní spolupráci s CSS – vymyslel pro klienty arteterapeutický ateliér. Bude v něm pomáhat také kytarista Rafan z kapely

lety zahrálo už ve zdejším rockovém klubu. „Kytarista Pavel Pešata je můj spolužák ze střední školy, znám tuhle kapelu od jejího začátku, kdy ještě nebyli tak známí,“ připomněl Matěj Lipský. Velice blízko má i k další účinkující – dívčí kapele **MG'S**, v níž hraje na kytaru jeho dcera. „Jsou to holky kolem 16–17 let, hrají převzatý repertoár. Před pěti lety si to v Tloskově vyzkoušely, bylo to jed-

Projekt XIII, která na festivalu svým vystoupením spojeným s videomappingem připomene historii Tloskova. „Je to moje kapela, hrajeme gothic rock a v Tloskově se poprvé na jednom pódiu potkáme s nestorem tohoto žánru kapelou **XIII. století**,“ uvedl Matěj Lipský. Tato kapela podle něj stála za profesionalizací hudebních vystoupení v Tloskově. „Když u nás poprvé hrála, řekl

mi její frontman Petr Štěpán, že klidně zahrájí i pod těmi obyčejnými žárovkami, ale jestli to prý není škoda. Takže jsme se spojili s agenturou Rockweb, která zajišťuje kapelám technickou podporu, a začali jsme koncerty dělat profesionálně," připomněl Matěj Lipský. Kapele XIII. století se podle něj v době lockdownu podařilo tloskovské klienty u televizních obrazovek „probrat“ a jejich strach rozehnat rockovou muzikou. Prvním headlinerem festivalu bude **Vypsaná fixa**. „Chodí na ni hodně lidí, ale v Tloskově se to kvůli informačnímu šumu kdysi nepovedlo. Klienti tehdy přišli na koncert od 18.00, ale kapela přijela až v 21.00, takže ji viděli jen ti nejvíc otrlí. O to větší kotel jí ale vytvořili. Hrál u nás potom v době lockdownu – udělali jsme s ní první profesionální stream. Tloskov tedy zažije poprvé jinak a moc si vážím toho, že nám dala přednost před jinými festivaly," vydvíhl Matěj Lipský.

V 70minutové show se pak představí kapela **Divokej Bill**. „Jsou to velcí kamarádi, už kdysi pro nás zdarma v Tloskově koncertovali... Po letech loni vydali novou desku Bazilišek a oslavili 25 let. Na jejich koncerty chodí kolem 2000–3000 lidí, a protože na festival prodáváme jen 2500 vstupenek, doporučuji je koupit co nejdříve v předprodeji, protože se může stát, že to vyprodáme stejně jako první festival," upozornil Matěj Lipský. A přidal jednu historku: Při koncertu v Tloskově kdysi zpěvák kapely Štěpán hecoval publikum slovy „A skáčem!“. V první řadě ale byli sami vozičkáři. „Zapsalo se to mezi naše legendár-

ní hlášky. Jsem zvědavý, s čím přijde tentokrát," smál se Matěj Lipský.

Noční tečku za festivalem udělá kapela **Keks**. „Jsou to velcí kamarádi Tloskova a naši „pokusní králíci“. Kdykoliv jsme cokoli otevřeli, zkoušeli, udělali, oni byli vždycky první. Když jsme rozbíhali Rádio Tloskov, první rozhovor byl s frontmanem Keksu Štěpánem Kojanem. Když jsme otvírali rockový klub, jednou z prvních tajných kapel v něm byl Keks – svítili jsme si tam žárovkami a zvučil jsem analogovým pultem, bylo to kouzelné. Když jsme dělali stream, první zahrál s kytarou Štěpán Kojan...," popsal Matěj Lipský. Seznam účinkujících doplní ještě **Adam Mišík s kapelou a Precedens**.

Součástí festivalu bude doprovodný program, který se v současnosti tvoří. Návštěvníci budou mít k dispozici dvě parkoviště – jedno na pozemku Na Sýkorci v Neveklově a druhé u Farny Skalka – z obou budou vstupy do areálu. Nebude chybět zázemí v podobě stánků s občerstvením. „Čepovat budeme pivo z benešovského Pivovaru Ferdinand. Tloskov svojí historií sahající do 13. století vynikal pivovarnictvím a když poslední majitel z rodu Řepů umíral, podle zápisů v kronice odkázal v závěti pole těm, co na nich pracovali, ale s podmínkou, že nebudou brát pivo od cizáků. A my se toho držíme," dodal Matěj Lipský s úsměvem.

Ametysty, acháty, křemeny...

Půlkulaté výročí CSS Tloskov připomene

také nové mineralogické muzeum, které se otevře 28. listopadu 2024 ve foyer tloskovského zámku. Díky muzeu by měl zámecký vestibul získat svou původní podobu. Přispějí k tomu i obrazy, které tvoří klienti v rámci arteterapie. Podobně už jednu chodbu zámku zdobí erby, které jsou také dílem obyvatel centra.

Nové muzeum představí výsledky takzvané geoterapie, kterou klienti využívají v posledních letech. „Na úplném počátku jsme s klienty vyjžděli sami nebo s průvodcem na mineralogické exkurze do různých lokalit. Co jsme našli, to si klienti nechali. Když se povedlo najít nějaký opravdu hezký kousek, měl jsem dilema – nechat ho klientovi, i když hrozilo, že se kámen navždy ztratí, nebo si ho vzít, což jsem ale považoval za absolutně neetické. Zrodila se myšlenka vybudovat muzeum," popsal Matěj Lipský. Od začátku točí z exkurzí dokumenty, takzvané geovlogy, které zveřejňuje na Youtube. Vytvořili si díky tomu publikum z lidí zájemajících se o minerály, které jim také začali nabízet. I tyto exponáty budou mít v muzeu místo. Novou expozici Tloskovští připravují ve spolupráci s kurátorem mineralogické expozice Národního muzea v Praze Lubošem Vrtilskou.

Při vymýšlení programu na slavnostní otevření muzea hledal Matěj Lipský interprety, kteří zpívají o kamenech. A vzpomněl si na kapelu Tata Bojs a jejich song Trilobeat. „Volal jsem Milanu Caisovi, jestli by s námi do toho šel, ale říkal, jestli by nebylo škoda zahrát jenom jednu písničku. Tak jsme se dohodli na večerním koncertě," dodal Matěj Lipský.

CSS Tloskov je centrem služeb s celostátní působností. Nabízí alternativní domov, denní či poradenské služby i odlehčení osobám, které trvale pečují o své blízké s mentálním postižením. Snaží se poskytovat kontinuální služby od nejtěplejšího věku klienta až po jeho dospělost. Cílem je, aby každý klient získával stále vyšší samostatnost v rámci svých možností, a aby se tím jeho závislost na okolí co nejvíce snížila.

*Autor fotografií Markéta Šedivá.
jt*

Soběhrdy na vlně SPOLU-PRÁCE

„Spolupráce neboli kooperace je druh sociální interakce. Jedná se o základní formu sociálního chování organismů. Znamená společné úsilí zaměřené na dosažení prospěchu všech, kteří se na něm podílejí,“ píše se v otevřené encyklopedii Wikipedii o pojmu, který pro většinu z nás není ničím neobvyčejným. Ale není spolupráce jako spolupráce. Že v tom nevidíte rozdíl? Tak zajedte do Soběhrd. Jejich pět osad – Soběhrdy, Mezihoří, Phov, Žiňany a Žiňánky –, které mají dohromady čtyři stovky obyvatel, žije nejen svým vlastním, ale především společným životem. A bez spolupráce by to nešlo.

„Pro současnou generaci obyvatel obce je klíčovým slovem spolupráce, tedy spolu + práce. Fakt se nám podařilo omezit někdejší třenicí mezi osadami, z nichž řada byla v minulosti samostatnými. Už skutečnost, že v Soběhrdech jsou dva kostely – evangelický a katolický –, svědčí o tom, že obec byla kdysi rozdělena i vírou. Většina „ostří“ se ale povedla hodně otupit a dnes třenicí nemáme. A jestli se něco opravdu povedlo, je to právě spolupráce,“ říká starosta Pavel Bartík.

Jak se v Soběhrdech žije? Na to musí podle starosty odpovědět každý sám za sebe. „Myslím si, že kdo chce a je ochotný pro to

něco udělat, tomu se u nás žije dobře. Kdo sem přijde třeba z města a jenom tu přespává, tomu tady možná něco chybí, třeba kino nebo do noci otevřená restaurace,“ dodal starosta s tím, že pozitiva života na vesnici ale určitě převažují. „Máme pěkné výhledy do krajiny, máme blízko do přírody – obnovili jsme polní cesty do Petroupimi, do kozmických lesů, letos je chceme obnovit mezi Žiňany a Bedrčí. Snažíme se tak zpřístupnit krajinu pěším, ne autům nebo čtyřkolkám,“ vysvětlil.

Sázka na vlastní zaměstnance

Soběhrdy se snaží vytvořit pro své obyvatele co nejkvalitnější podmínky pro život. „Hodně přemýšlíme o tom, jaké naši lidé mají a budou mít služby. Školu a školku historicky

ky nemáme, ale spolupracujeme se všemi školami v okolí, nejen ve spádovém Benešově, ale i s těmi, které pro nás nejsou spádové, například Archou v Petroupimi nebo lesní školkou Ubuntu v Kozmicích,“ popsal starosta. V obci mají stabilní internetové připojení, při výkopových pracích automaticky pokládají do země i optické kabely, aby byli připraveni na rozšíření této služby. „Loni jsme od soukromého vlastníka převzali restauraci a provozujeme ji pod firmou, kterou jsme kvůli tomu založili. Obec jí půjčila na rozjezd peníze, vrátí nám je do konce letošního roku,“ přiblížil starosta s tím, že v restauraci zaměstnali tři místní lidi. V současnosti vaří kolem 40 obědů a přemýšlejí o navýšení a rozvozu jídel. „První rok to testujeme za pochodu, ale ukázalo se, že jsme

schopni provoz restaurace udržet a přemýšlíme o jejím rozšíření. Na jaře bychom před restaurací chtěli otevřít stánek s pečivem, zmrzlinou a kávou, ve kterém bychom si zároveň otestovali, zda by se nám v budoucnu vyplatilo provozovat i obchod se základním sortimentem. Ten je dlouho zavřený, předloni jsme ho koupili, ale jeho otevření si vyžádá velké investice. Proto si chceme nejprve otestovat, jestli by o něj byl zájem,“ prozradil starosta.

„Děláme všechno opačně, než je dnes běžné – ruší se venkovské hospody, my ji otevřeli. Ruší se venkovské obchody – my ho chceme otevřít. Ruší se sady, my je sázíme a už přemýšlíme, jak bychom úrodu z nich za pár let zpracovávali. Úloha obcí se možná mění – když některé služby nebo funkce na venkově budeme chtít, budeme se o ně muset postarat sami,“ dodal starosta s tím, že vize mají, na jejich realizaci ale chybí peníze a hlavně lidi. I když – podle starosty má obec „kliku“ na zaměstnance. „Kromě tří zaměstnanců restaurace další tři lidé pracují přímo pod obcí. Se všemi se hezky dělá, můžeme se na ně absolutně spolehnout,“ pochvaluje si starosta. Například loni se obec pustila do stavby nového objektu – potřebovala prostor pro dětskou skupinu, garáž pro komunální techniku i sociální byty. Projekt vyšel na 15 milionů korun, ale dotace by byla velice složitá. „Pustili jsme se do toho proto svépomocí – zaměstnali jsme jednoho šikovného a spolehlivého zedníka, k ruce dostal pomocníka a během loňska jsme postavili hrubou stavbu za necelé dva miliony korun. Budovu máme pod střechou, má okna, dveře, vrata i základní přípravu sítí. Letos budeme pokračovat, chceme do toho dát aspoň milion,“ podotkl starosta.

Obec podle něj v současnosti připravuje velké projekty v základní infrastruktuře – dostavbu vodovodu, novou čistírnu odpadních vod, stavbu chodníků... „Za 30 let od revolu-

ce se všechno nestačilo dohnat, hodně věcí také už zastaralo. Máme dvě čistírny postavené v letech 1998–2001 a už je musíme měnit, kapacitně ani technologicky nestačí, vývoj se posunul hodně dopředu," dodal starosta. Realizace připravených projektů bude finančně hodně náročná – odhaduje se na 150 milionů korun, obec už má projekty, stavební povolení a většinou i vybraného dodavatele, bez dotací se ale neobejde. „Náš roční rozpočet je kolem osmi, devíti milionů korun, většinu z toho představují provozní výdaje, na investice máme tak dva miliony korun. Něco máme našetřeno, ale zdaleka to stačit nebude, budeme si muset půjčit," řekl starosta.

Zájem o bydlení v Soběhrdech je podle starosty velký – jsou u dálnice, blízko Prahy a Benešova –, pokud by to však obec neregulovala územním plánem, počet obyvatel by neúnosně vzrostl. „Chceme, aby se obec rozrůstala postupně, ideálně formou výstavby třeba na zahradě u rodičů... Obec stavební pozemky nemá, v soukromém vlastnictví je 130 až 140 parcel, to je čtvrtina nynějšího stavu, ale naštěstí jsou rozptýleny ve všech našich osadách," poznamenal starosta.

Stromek do života

Každý nový občanek Soběhrd dostává při slavnostním vítání do života ovocný strom, který mohou jeho rodiče zasadit buď doma na zahradě, nebo na veřejném prostranství. „V prvním roce jsme měli asi 20 dětí, a stromky jsme zasadili s pomocí zahradníků. Následné ošetřování a údržbu už ale nezajišťovali, a protože jsme žádného odborníka nesehnali, udělal jsem si ovocný kurz na Mendelově univerzitě v Brně. Naučil jsem se o stromech vše od sázení přes řez až po zpracování ovoce a chytlo mě to tak, že je mi teď nejlíp mezi stromy v krajině. Jsem neuvolněný starosta, mám svoji práci a péči o stromy mám jako odreagování, ohromně si u toho odpočinu. Jsem venku, nad hlavou mi občas proletí nějaký dravec, nedaleko přeběhnou srnky... Už mám pár kamarádů,

kterí to zkusili a chtějí to taky dělat, rád je zaučím, potřeboval bych ale víc mladých," konstatoval starosta.

Nové ovocné stromky lemuji také cesty v Soběhrdech a okolí – v uplynulých letech jich tu svépomocí vysadili na 400, všechno staré odrůdy. Obnovili také obecní sady, třeba ten u fotbalového hřiště. „Teď už začínáme přemýšlet, co s úrodou, až stromy začnou pořádně plodit. Loni jsme zkusili moštovat – první ochutnávku dostaly děti na karnevalu. Letos v únoru jsme přichystali ukázkou řezu ovocných stromů, o kterou byl obrovský zájem. Lidi to začíná znovu zajímat, je evidentní, že se k některým věcem vracejí, třeba znovu zakládají zahrádky," dodal starosta.

Se sázením stromů obec začala během covidu, kdy lidé neměli moc příležitostí se scházet. „A musím říct, že to byly nejhezčí akce za poslední roky, co jsme dělali. Sázení lidi chytlo a pořád se ptají, kdy se bude opakovat, ale už nemáme moc vhodných pozemků," směje se starosta. Nový velký sad chtějí letos na podzim založit ještě na tříhektarovém poli.

Hasiči, ochotníci, fotbalisté a další

Obec se může pochlubit bohatým komunitním životem, pod kterým jsou podepsány hlavně místní spolky. „Máme troje hasiče, fotbalový klub, divadelníky, volejbalisty,

šipkaře... necháváme jim prostor. V posledních letech se navíc objevují akce, které organizují neformální uskupení lidí, třeba žen. Prostě se propojí a požádají nás třeba o pronájem sálu, materiál na tvoření... Záleží tedy na tom, co která komunita vygeneruje, co udělá," popsal starosta. Obec podle něj organizuje dvakrát ročně letní kino, zbytek je na aktivitách obyvatel. K dispozici mají kulturní sál, knihovnu a herničku pro děti v Soběhrdech, kulturní dům v Mezihoří, společenský domek v Žižanech nebo dětská a sportovní hřiště v Soběhrdech a Mezihoří.

Z historie

První písemná zmínka o Soběhrdech pochází z roku 1360, kdy byl majitelem zdejší tvrze Čeněk ze Soběhrd. Soběhrdští vladkové pak drželi panství až do roku 1533. V roce 1663 byly Soběhrdy včetně Mezihoří a Phova (které původně patřily ke Lštění) připojeny k mračskému statku. Ten v roce 1725 koupil Jan Josef, hrabě z Vrtby, a přidružil ho ke Konopišti. Sídlem obecní samosprávy se Soběhrdy staly v roce 1848. Nejdelší doloženou historii ze všech pěti osad mají Žižany, a to z roku 1085, kdy byly majetkem benediktinského kláštera na Ostrově. Do roku 1910 pak Žižany a Žižánky spadaly pod Mrač, později se osamostatnily. K Soběhrdům byly připojeny v 50. letech 20. století. V letech 1960 až 1964 k Soběhrdům patřila také Bedřč.

jt

Sázavský klášter odkrývá svá tajemství

Je to zvláštní pocit. Stojím v hlubokém výkopu. Vysoko nad hlavou mám průhledný plastový kryt, kterým pronikají paprsky světla a který jako bubínek rozeznávají kapky deště padající z temného nebe. Ten kryt před nimi chrání nejen mne, ale hlavně moje okolí – pozůstatky středověkého domu, který loni na podzim odkryli archeologové v těsné blízkosti jeskyně sv. Prokopa v Sázavském klášteře. A já si mezi těmi zbytky mohutných kamenných zdí a portálů připadám trochu nepatřičně. Hlavou mi letí desítky otázek: Kdo tady bydlel? Jak se tu žilo? Kdo chodil těmi úzkými chodbami, stoupal po opukovém schodišti? Proč byl dům propojen s Prokopskou jeskyní? Co bylo příčinou jeho zániku? Na některé z nich možná odpoví zpracovávané výsledky archeologického výzkumu.

Co archeologové už vědí

Pozdně gotický dům vznikl na skalnatém ostrohu nad řekou Sázavou zřejmě na přelomu 14. a 15. století, podle nálezů ale zanikl už v raném novověku. Zástavbu na tomto místě archeologové tušili, rozsah a kvalita dochovaného zdiva jsou ale podle nich mimořádné. Dům byl vystavěn převážně z místní ruly, ojediněle byly použity cihly a opuka. Měl až tři trakty a podzemní prostory byl propojený s jeskyní sv. Prokopa – část domu se nacházela přímo nad ní. Dům měl nejméně dvě patra a zabíral plochu až 190 m². Míra dochování zdiva je podle archeologů Národního památkového ústavu (NPÚ) výjimečná nejen pro toto poutní místo.

Suterén domu byl nezvykle vysoký. Vrcholnice valené klenby, kterou byl zaklenut, se nacházela ve výšce téměř 4 m nad podlahovou úrovní. „Tento objev je výjimečný stavem dochování. Takto dobře dochovaný suterén z období vrcholného pozdního středověku se nachází výjimečně,“ uvedl archeolog Národního památkového ústavu Zdeněk Neustupný, garant tohoto výzkumu. Výjimečný je přirozeně také celkový kontext nálezů, tedy Sázavský klášter, založený v 11. století

sv. Prokopem nad jeho poustevnou jako benediktinský klášter se slovanskou liturgií.

Odkrytý pozdně středověký dům byl komunikačním spojením se svatoprokopskou jeskyní. Toto propojení bylo pravděpodobně jedním z hlavních důvodů samotné existence objektu. Z horních pater se do vysokého suterénu sestupovalo schodištěm v síle zdi, které bylo opatřeno kamenicky opracovaným opukovým portálem. V protilehlé zdi suterénu byl pak další portál, kterým se procházelo do sousedního traktu, z něhož se dále sestupovalo k jeskyni.

Dva a půl měsíce trvající výzkum v suterénu a přilehlém okolí domu přinesl také početné množství movitých archeologických nálezů. Celkově bylo vyzdvíženo několik tisíc nálezů, které jsou rozděleny do různých materiálových skupin. Převážně se jedná o reznou keramiku (zlomky kuchyňských a stolních nádob), fragmenty středověkých kachlů, ale také o velké množství druhotně uložených lidských kosterních pozůstatků. Mezi nálezy z mladší etapy dějin lokality patří ojedinělé glazované kachle, které s největší pravděpodobností nesouvisí s existencí stavby samotné. V podstatně menším množství byly získány železné předměty (stavební hřebíky a hřebíky, skoby, nůž, kleštičky, hrot šípky), mazanice, fragmenty omítek a malt či strusky. Vzácnou kategorií nálezů představují výrobky ze skla (zlomky kruhových okeních terčíků a stolních nádob). K drobným předmětům každodenní hmotné kultury je možné zařadit tenké kostěné šídlo, závažíčko a přezku, které byly vyrobeny ze slitin barevných kovů. Několik drobných mincovních nálezů zastupuje stříbrný parvus z počátku 14. století. Mezi atypickými artefakty stojí za zmínku umělé vejce pod slepici (tzv. podkladek).

Kolekce pozdně gotických kachlů, která byla objevena v zásypu sklepa, poukazuje na úroveň vybavení domácnosti a skutečnost, kdy

nejpravděpodobněji v jedné z nadzemních částí nebo i přízemí domu byla umístěna bohatě zdobená kachlová kamna. Mezi reliéfními vyobrazeními na čelních vyhrávacích plochách/stěnách jednotlivých kachlů jsou mimo jiné patrné husitské symboly (kalich na korouhvi).

Mezi jiné poutavé nálezy, které dokládají stavební proměnu v této části klášterního areálu, je třeba zařadit fragmenty vzácných podlahových dlaždic z románského období. Zajímavý, ale v prostředí kláštera takřka typický, je nález stylu – kovové jehly s charakteristicky roztepaným hrotem, která ve středověku i novověku sloužila k psaní na voskových tabulkách.

„Jsme v úvodní etapě zpracování výsledků výzkumu. Kromě revize a digitalizace terénní dokumentace pořizujeme kresebnou a fotografickou dokumentaci vybraných nálezů. Některé předměty budou podrobeny dalšímu konzervátorskému a restaurátorskému zásahu. V několika případech se budeme snažit o rekonstrukci vybraných artefaktů,“ uvedl archeolog NPÚ, garant výzkumu Tomasz Cymbalak. Současně probíhá antropologické vyhodnocení kosterních pozůstatků z hrobu nalezeného v těsné blízkosti gotického domu. „Pozůstatky dospělého muže byly odhaleny ve starší nálezové situaci, kterou lze spojit s 12. stoletím. Podle předběžného antropologického posouzení to byl člověk navyklý namáhavé fyzické práci. Posléze proběhne pomocí radiouhlíkového datování pokus o přesnější stanovení doby, kdy tento člověk zemřel,“ doplnil Cymbalak.

Význam místa, v němž stál od mladšího středověku dům odkrytý současným archeologickým výzkumem, je dále zvýrazněn stopami po starší stavbě, která se v daném prostoru nacházela. Z této starší stavby, jež zanikla nejpozději při výstavbě gotického domu, bylo odkryto několik úseků základového zdiva pojeného hlínou a také pozůstatky horkovzdušného vytápění, které archeologové rámcově řadí do 12. století. Hlavním prvkem tohoto topného systému byla tunelovitá pec, z níž se zachovala část půdorysu, a také jed-

na z pískovcových stojek v konstrukci jejího ústí, podložená plochým kamenem s rytou výzdobou. Vše bylo překryto obvodovými zdmi výše přiblíženého mladšího gotického domu. Vzájemný vztah, tzv. superpozice, obou těchto nepochybně významných staveb je jedním z klíčů, pomocí kterých se archeologové v následujícím období pokusí rozluštit otázky, které tento a některé starší výzkumy Sázavského kláštera přinesly.

Ze sklepení na věž

Terénní práce v prostoru tzv. severní (svatoprokopské) zahrady v areálu sázavského kláštera byly vyvolány záměrem NPÚ a emauzských benediktinů zpřístupnit jeskyni sv. Prokopa a jeho okolí návštěvníkům tohoto poutního místa a národní kulturní památky. Záchranný archeologický výzkum skončil ve svatoprokopské zahradě v polovině října 2023. Pokud práce na obnově začnou příští rok, jeskyně a okolní zahrady by se veřejnosti mohly otevřít kolem roku 2029, odhaduje kastelánka Slávka Matoušová.

„Zahrady v okolí jeskyně dneska působí poněkud opuštěně, ale každý týden se tady objevují průzkumníci, aby doplňovali stavebně historické nebo technické průzkumy jako podklad k probíhající aktualizaci prováděcí dokumentace. Už byl vysoutěžen projektant obnovy zahrad i projektant zpřístupnění svatoprokopské jeskyně a pak se tyto dva projekty sloučí a v druhé polovině letošního roku by už měly být součástí žádosti o evropské dotace. Letos je nejspíš poslední rok, kdy mohou návštěvníci vidět severní zahradu tak, jak je. Potom se na další tři, čtyři roky tento prostor uzavře a promění se ve stavenišť,“ popsala kastelánka.

Mnohem dříve si podle ní návštěvníci budou moci projít nové prohlídkové trasy vedoucí do gotického sklepení kláštera a na jeho neorenesanční věž, které právě procházejí stavebními obnovami. „Předpokládáme, že bychom je mohli zpřístupnit už v průběhu roku 2026,“ dodala kastelánka.

Do prostorného gotického sklepení jsme vstoupili brány z jižní zahrady. Jeho mohutné zdi řemeslníci čistí doslova kámen po kameni. Slyšet je jen slabé škrábání a šustění plynového teplometu, který aspoň trochu zvyšuje teplotu v prostoru. „Jíme v gotickém sklepení bývalého klášterního konventu, kde probíhají intenzivní práce na jeho obnově – zpevňují se zdi, odstraňují umělé příčky, které vznikly v minulosti... Rádi bychom po dokončení stavební obnovy na přelomu roku 2025/2026 zpřístupnili v tomto prostoru novou expozici – edukační koutek pro zvědavé návštěvníky, v němž bychom jim s pomocí i moderní techniky umožnili „vystavět“ středověký klášter – dřevěný, románský, gotický, prostě všechny jeho etapy. Chceme to udělat prostřednictvím příběhu. Místo zde najde i archeologie 20. a 21. století,“ vypráví Slávka Matoušová.

Přesunuli jsme se do jiné části bývalého konventu a posléze záměcku světských majitelů. Po dřevěných schodech pak stoupáme vzhůru směrem k záměcké neorenesanční věži. Zhruba uprostřed jsme se zastavili a nakoukli do tzv. opatské kaple, která dnes slouží jako příležitostný satební prostor. Pak jsme pokračovali na půdu až pod střešinu. I tady „úřadují“ řemeslníci. Opravují a vyměňují trámy krovů, které poznamenal zub času. Krásně to tu voní čerstvým dřevem. „Tady jsou nádrže, do nichž se čerpala voda ze Sázavy a rozváděla se pak po tehdejších – záměckých – prostorách,“ vysvětluje moje průvodkyně. A na krovech ukazuje vývoj památkové péče, tedy například to, jak se zpočátku trámy opravovaly pomocí kovových špon, v současnosti se znovu používají tradiční dřevěné klíny. Novorenesanční věž – až na její vrchol – povede nová vyhlídková trasa s průvodcem.

Stavební obnovy v areálu Sázavského kláštera jsou z dálky viditelné. Kromě neorenesanční záměcké věže „obalené“ lešením pravděpodobně během léta přibude lešení i kolem pomocných budov kláštera. „Letošní opravy ještě žádným způsobem neovlivní náš provoz. Dá se ale předpokládat, že během příští sezóny v souvislosti s plánovanou a připravovanou obnovou svatoprokopské jeskyně a okolních zahrad už bude provoz

omezen tím, že nebude možné chodit do zahrady,“ doplnila kastelánka.

O klášteře

Sázavský klášter založil na začátku 11. století poustevník Prokop. Usadil se v jeskyni nad řekou, ze které podle legendy vyhnal tisíc démonů. Nad ní poté vystavěl kapli Panny Marie a svatého Jana Křtitele. Ve spolupráci s přemyslovskými knížaty Oldřichem a Břetislavem I. tady vznikl po roce 1032 benediktinský klášter. Byl třetím nejstarším mužským benediktinským klášterem v Čechách. V raném středověku proslul používáním staroslověnštiny a písma hlaholice. Jazykovědci předpokládají, že v Sázavě vznikly vzácné rukopisy, např. Pražské zlomky nebo část Remešského evangeliáře. Po smrti Prokopa se Sázava stala poutním místem – 4. července 1204 byl Prokop oficiálně svatořečen.

Část areálu Sázavského kláštera byla v roce 2016 na základě majetkového vyrovnání s církví vrácena Římskokatolické farnosti Sázava – Černé Budy a Opatství Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Praze Emauzích. Farní část prošla v nedávných letech rozsáhlou obnovou. Správcem druhé části klášterního areálu je Národní památkový ústav, který se po sametové revoluci nejprve soustředil na opravy střech a fasád kostela i konventu, průběžnou údržbu šindelových střešních bývalého opatství a fary, rekonstrukci sítí a zejména na několik let trvající záchrannou rozpadávajících se pilířů nedostavěného gotického trojlodí. Nechal také upravit a zpřístupnit do té doby uzavřenou severní zahradu kláštera. Od roku 2007 byly postupně zpracovávány rozsáhlé a detailní průzkumy, studie a projekty týkající se prakticky celého klášterního areálu. Prováděny byly modernizace a rekonstrukce kanalizace, vnitřní rozvody elektroinstalace v budově kostela a bývalého opatství, znovu opraveny krovky a krytina střech konventu a kaple Panny Marie. Postupně se také odkrývají a restauroují zabílené fresky v křížové chodbě.

V článku byly využity informace Národního památkového ústavu.

jt

Knihy Jana Krůty poučí i pobaví

Poučit, pobavit, vyškolit, potěšit, odměnit... to všechno umí knížky. Provázejí nás od dětství, kdy se i s jejich pomocí učíme první slůvka, ve škole z nich „bereme rozumy“, v dospělosti se stávají naším parťákem v dobách pohody i nepohody. Na knížku si prostě většina z nás dokáže udělat vždycky čas. Zkuste se začít třeba do některé z regionálního nakladatelství Arcadia Art Agency textaře, publicisty a spisovatele Jana Krůty. Najdete v nich poučení, radost i zábavu.

MŮJ DOMOV – MŮJ SVĚT (19. století)

Poslední díl obsáhlé trilogie je diářem nového významu pojmu české vlastenectví, opětového vzniku českého jazyka se všemi peripetiemi naprosto nejednoznačně slavného národního probuzení v 19. století. „Oprašte si vzpomínky na nedotknutelnou slávu českého mauzolea ve zpětném pohledu současného spisovatele a publicisty,“ nabádá autor Jan Krůta čtenáře k listování jeho „velkým historickým přehledníkem pro obyčejné hlavy“.

V něm se snaží mimo jiné „pochopit rozervance Karla Hynka Máchu, rozluštit aureolu kolem Karla Havlíčka Borovského, poodkrýt roli T. G. Masaryka v oblíbených ‚Rukopisech‘ (královédvorském a zelenohorském)“. A takových případů odkrývání historie „pod třetí dekou“ je tam víc. Ale kromě nich najdete v knize další úžasné životy, o kterých možná nevíte vůbec nic a přitom by bez nich 19. století nebylo tím zázrakem – Znáte třeba Pudivítra nebo Šňuptychlička? Co víte o muži, který postavil řádný kus Vídně, jeho pražské stavby jsou dodnes uctívány a jeho odkaz střeží snad jediné Nadání, které se udrželo bez přestávek do dnešních dnů? A kdo byl celé Praze povědomý flašinetář, autor a zpěvák jarmarečních písní s houfem „papánků“, které musel každý večer nějak nakrmit? Takových, a mnoho jiných úvah, je v nové výpravné knize hodně a jsou podloženy důkazy.

Vyšlo:

1. díl Můj domov – můj svět/ 1.–15. století
2. díl Můj domov – můj svět/ 16.–18. století
3. díl Můj domov – můj svět/ 19. století

KRŮTÍ BRKO 3 / Duše v peři

Po dvou úspěšných dílech řady Krůtí brko (Dopisy z Tramtárie a Kousky času) pokračuje Jan Krůta svou pětaticátou knihou, tentokrát humorných fejetonů i citlivých úvah, zamyšlení nad každodenní realitou. Ideální kapesní formát předurčuje knihu díky krátkým kapitolám k odpočinkovému čtení ve chvílích volného času. Některé kapitoly z předcházejících dílů možná znáte i z roz-

hlasového pořadu Nedělní dobré ráno, který autor připravoval a uváděl.

Vyšlo:

Krůtí brko 1 / Dopisy z Tramtárie
Krůtí brko 2 / Kousky času
Krůtí brko 3 / Duše v peři

UPÍKOVA CESTA DO SVĚTA

Barevné čtení pro dědy, babičky a rodiče s dětmi o malém pichlavém zvířátkovém človíčku Upovi, který vyrazí do světa, aby poznal, co je dobré a co zlé, co je krásné a co je ošklivé, aby se na svět podíval očima svého prvního dne. Knihu zdobí nádherné ilustrace Stanislava Holého.

Kontakt:

Nakladatelství Arcadia Art Agency
Strmá 144
257 21 Poříčí nad Sázavou

jan.kruta@seznam.cz
603 235 213

facebook: Jan Jazsik Krůta
www.kosmas.cz

Svět bez obalu a Srdcem společně jsou ve staro-novém

Byla to akce kulový blesk, kterou si obě strany pochvalují. A klientů se prakticky nedotkla. Ten, kdo si do prodejny Svět bez obalu v benešovské ulici Pražská 1697 přijde nakoupit, najde prakticky vše na svém místě – v policích se sklenicemi plnými mouky, těstovin, oříšků, sušeného ovoce, koření a čajů..., které ale nyní stojí v místech, kde ještě nedávno bývala mezigenerační dílna Srdcem společně. Její klienti zase usedají ke stejným stolkům a stolům, na stejné židli... jen v sousední místnosti, která bývala původně obchodem. Oba prostory byly spojenou nádobou, takže jejich vzájemná výmě-

na nebyla až tak složitá. A proč k ní došlo? „Kapacita dílny už nestačila, byla malinká a chodilo sem hodně lidí, takže nás napadlo, že si to vyměníme. Prodávát se dá i na menší ploše, ale tvoření potřebuje víc místa, víc židlí i relaxační prostor, proto jsme se přestěhovali. A vyplácí se to,“ říká majitelka Světu bez obalu Monika Ochel.

Majitelka dílny Srdcem společně Veronika Kočová zmínila ještě jeden důvod – výměnou prostor mohli zavítat jeden ze dvou vchodů vedoucích do provozovny (vstup je nyní jen přes obchod), čímž se zvýšilo soukromí

a pohoda klientů, kteří sem přicházejí tvořit. Rozšířili také otevírací dobu. „Už máme otevřeno každý den od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 17.00,“ uvedla. Dílna se podle ní rozjela velice hezky, chodí do ní víc lidí, hlavně seniorů, handicapovaných a maminek s dětmi. „Prostě se to tady potkává hodně mezigeneračně, tvoří spolu, navzájem se inspiroují a moc hezky to funguje,“ zhodnotila. V mezigenerační dílně si zájemci mohou vyrobit keramiku, uplést košíky z papírových ruliček, vytečkovat mandalu, šít na šicím stroji, vyrobit betonovou dekoraci a mnoho dalšího.

jt

Nábytková banka Středočeského kraje, z.s. – nový směr a druhá šance pro stále využitelné věci

Představte si místo, které zachraňuje věci, aby nemusely zbytečně končit na skládce. Představte si místo, které umí těmto věcem vdechnout nový život. Představte si místo, kde nepotřebné věci získávají hodnotu materiální pomoci, a v neposlední řadě si představte místo, kam se můžete obrátit, když si potřebujete zařídit bydlení nebo organizaci a limituje vás finanční situace. Tak přesně takovému místu se říká nábytková banka. Procházela jsem prostornými místnostmi jedné z hal benešovského areálu V Lázních. V koutě stálo vyrovnaných několik skříní a polic, stará židle nebo kuchyňská lavice, v další místnosti „trůnila“ masivní rustikální obývací stěna. Opoдал stály krabice s vyřazenými knihami, nepoužitými skleničkami, kbelíky s nepotřebným nádobím. Asi se tu dlouho neohřejí, napadlo mě. Byla jsem totiž v Nábytkové bance Středočeského kraje. Posláním této neziskové organizace je dávat získaným věcem nový život a nacházet pro ně vhodné a smysluplné upotřebení.

Jde o inovativní projekt, který vzniká po vzoru potravinových bank, a stejně jako potravinová banka nabízí potravinovou a základní materiální pomoc, tak nábytková banka nabízí materiální pomoc v podobě nábytku, elektrospotřebičů a dalšího vybavení

do domácnosti. „Přijímáme darem nábytek a vybavení do domácnosti od fyzických i právnických osob, nové i použité. Získaný nábytek pak zdarma poskytujeme formou materiální podpory přes sociální organizace nízkopříjmovým domácnostem, osobám v nouzi a dalším potřebným. Nabízíme svozy a rozvozy, jsme rádi a upřednostňujeme vlastní dopravu ze strany dárců i žadatelů. Může to pomoci urychlit proces předání do a z nábytkové banky,“ říká předsedkyně Pavla Campodoniová. Nábytková banka Středočeského kraje, z.s. disponuje prozatím jedním vozem a provozní doba je od úterý do čtvrtka.

Již nyní koordinují distribuci nábytku od dárců k příjemcům na celém území Středočeského kraje. A hlavním záměrem je efektivně propojovat dárce s příjemci v rámci jednotlivých okresů kraje. Spolupráci nabízejí zavedeným sociálním a neziskovým organizacím, které zprostředkovávají výdej materiální pomoci z nábytkové banky a jejichž pracovníci jsou kompetentní k posouzení životní situace žadatele. Smlouvu mají uzavřenou s krajskou pobočkou Úřadu práce v Příbrami, díky které se žadatelé mohou obracet na kterékoliv kontaktní pracoviště Úřadu práce ve Středočeském kraji. „Jsme

rádi, že se nám podařilo získat podporu Krajského úřadu Středočeského kraje, který nás finančně podpořil,“ uvedla Pavla Campodoniová.

Nábytkovou banku Středočeského kraje, z. s. založily před rokem tři ženy, které spojila láska k přírodě, řemeslu, lidem a pomoci druhým. Své poslání skrze nábytkovou banku vidí v předcházení vzniku odpadu, myslí na současné a budoucí generace a snaží se razit cestu umírněného a smysluplného spotřebního chování. „Nábytkovou banku Středočeského kraje jsme založily s podporou České federace nábytkových bank a re-use center, z.s., jíž jsme řádným členem. Chceme oslovovat postupně všechna města a obce a nabízet jim spolupráci. Informovat je o činnosti a významu krajské nábytkové banky, udržitelnosti a přínosu pro společnost. Podpořit provoz jejich re-use center a sběrných dvorů a zajistit dostupnost služby nábytkové banky pro jednotlivá města a obce,“ říká Pavla Campodoniová. „Vidíme smysl i v šíření povědomí o naší činnosti a plánujeme postupně zapojovat veřejnost v rámci osvěty a programů zaměřených na činnost nábytkové banky a také workshopů na opravy, renovace a výrobu ze zbytkových materiálů na podporu řemesla,“ doplňuje spoluzakladatelka Zdeňka Nachlingerová.

Více informací se dozvíte na www.nbsk.cz, e-mailu info@nbsk.cz nebo se přímo obraťte na koordinátora na tel.: 604 218 907. Sledovat je můžete také na Facebooku a podpořit provoz NBSK můžete sponzorským darem na bankovní účet 131-1013950237/0100.

jt

Atmosféru dobového tržiště zažijete v Zaječích

Středověká hudba, lokální potraviny i regionální značky řemeslných výrobků. K tomu přidejte genius loci malé středočeské osady a chuť jejích obyvatel a vznikne jedinečná akce na podporu venkova. Malá vesnička Zaječích na Maršovicku letos oslaví 1025 let od první písemné zmínky.

Snad proto k tomuto místu patří kouzlo starých dob. Vloni zde proběhlo první tržiště, které se setkalo s úspěchem, právě i pro svou atmosféru.

Akce se koná pouze jednou ročně – druhou květnovou sobotu. Letos vychází datum na 11. 5. 2024. Začínáme v 11 hodin a stánkaři tu pro návštěvníky budou zhruba do 16 hodin. Přijďte včas, vloni byly díky velkému zájmu některé stánky vyprodané již před koncem akce.

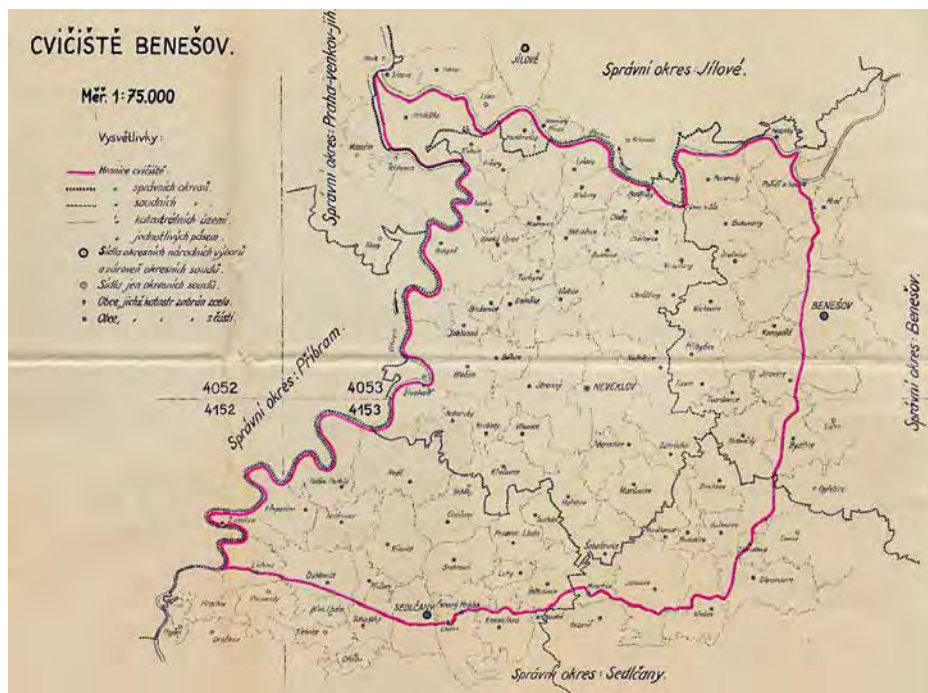
Tržiště pořádá komunitní spolek Cesta venkova, z. s. s cílem podpořit místní tvůrce, chovatele, pěstitele a vytvořit tradici, díky které zavítají do Zaječích lidé, kteří sem jinak

nenajdou cestu. Nakoupit budete mít příležitost u třech desítek stánků s místními lahůdkami, domácími výrobky i výpěstky. Navštívit můžete tvůrčí dílny, můžete tu sménit přebytky ze zahrádky, vidět ukázky řemesel a keltského umění i bílého poníka a další zvířata.

Navýšili jsme kapacitu parkoviště a rádi Vás uvítáme u nás v Zaječích u dobrého nákupu.

Za organizátory Andrea Košanová

Lidé bez domova – interaktivní databáze území vystěhovaného kvůli cvičišti SS

Tragickou kapitolu středočeských dějin za 2. světové připomene nová interaktivní databáze Lidé bez domova. Projekt úročí dvánáctiletou badatelskou činnost a mapuje historii území mezi Benešovem, Sedlčany, Vltavou a Sázavou, které se během tohoto vojenského konfliktu proměnilo v největší vojenské cvičiště v českých dějinách. Zcela nebo z části zabralo katastry 76 obcí, na nichž žilo cca 30 000 Čechů. Většina z nich přišla o domov, prostor sloužil k výcviku Waffen-SS a byl využíván i pro internační tábory. Cílem projektu je 80 let po těchto událostech vytvořit interaktivní internetovou databázi, v níž budou shromážděny a dle jednotlivých lokalit utříděny dostupné vzpomínky pamětníků, fotografie, dokumenty, záznamy z kronik a další materiál k této tragické kapitole středočeských dějin.

„Chceme vyprovokovat pamětníky a jejich potomky, aby ‚vytahali z šuplíků‘ všechno, co v nich mají a co bychom mohli zanechat do mapy. Chceme aktivizovat vystěhovanou generaci, aby dal o sobě vědět a aby se na něj nezapomnělo,“ uvedl Václav Šmerák, spoluautor projektu a předseda sdružení Mezi řekami, z.s. Připomněl, že v současnosti jsme svědky nových migračních vln způsobených válkami, násilím a etnickými střety. Důsledky těchto událostí poznáváme i v České republice. „Z naší historické paměti se ale vytrácí povědomí o tom, že také český národ během posledního staletí zažil několik vln obdobných nedobrovolných migrací. Největší z nich bylo v době protektorátu vystěhování lidí z oblasti vznikajícího cvičiště SS Böhmen (Benešovsko, Neveklovsko, Sedlčansko) a na druhém místě z Dražanské vrchoviny, kde byl rozšiřován prostor Wehrmachtu. V současnosti, po 80 letech, máme poslední příležitost zachytit autentické vzpomínky těch, kteří vysídlení osobně

zažili. Projekt je tedy jedinečnou možností nepropásnout tuto šanci a zachytit kus historie, jejíž paralely v současné Evropě přibývají,“ dodal. Odborně zpracovaná databáze kombinující tyto vzpomínky s primárními historickými prameny z archivů, obcí i od místních rodin bude podle něj profesionálním a trvale zmapovaným kusem české historie, který dalece přesahuje regionální význam (cvičiště patřilo k největším baštám SS v Evropě, prošly jím desítky tisíc příslušníků SS různých národů, byly zde pobočky koncentračního tábora Flossenbürg apod.

Databáze snese srovnání s obdobnými projekty v ČR i zahraničí, kde se již řadu let rozvíjí tzv. topografie teroru. Poslouží nejen odborným potřebám historiků, ale zejména širší veřejnosti jak z regionu, tak jiných míst ČR. Umožní snadno se zorientovat i konkrétně dohledat informace k daným místům, čímž vytvoří mj. také podklady pro školní vý-

uku či k vytváření (nejen) regionálních učebnic. Získané materiály budou do budoucna i podkladem pro výstavy a přednášky v regionu, obohatí místní muzea a poslouží k posilování historického vědomí a vztahu k domovu. Projekt v tomto směru navazuje na dlouholetou výzkumnou a popularizační činnost sdružení Mezi řekami.

Projekt by se měl realizovat postupně v letech 2024–2028. Každý rok se shromáždí a zveřejní dokumenty k 15 obcím, které zábor postihl. Komplex dokumentů budou tvořit nahrávky posledních žijících pamětníků, skeny dobových německých i českých dokumentů, dobové i současné fotografie popisovaných míst, zápisy z kronik apod. Tento materiál se roztrídí podle jednotlivých míst (obcí a osad) a zpracuje do podoby internetové databáze propojené s interaktivní mapou cvičiště. Návštěvník stránek www.mezirekami.cz tak bude moci ve shromážděném materiálu jednak vyhledávat dle klíčových slov, jednak prostým klepnutím na vybrané místo v mapě získat základní přehled o zabrané/vysídlené obci a procházet k ní shromážděný materiál. Ten bude získán ve spolupráci s místními muzei, obcemi, archivy a dalšími subjekty a roztržděn pracovníky projektu pod odborným vedením historika PhDr. Tomáše Zouzala. V roce 2024 by se měla realizovat první část záměru zahrnující vytvoření interaktivní mapy, technickou kostru databáze a její zaplnění informacemi k prvním 15 obcím.

Na projektu budou spolupracovat: Regionální muzeum v Jílovém u Prahy (PhDr. Šárka Juřinová), Muzeum Podblanicka (Mgr. Radovan Čáder), Hornické muzeum Příbram (PaedDr. Josef Velfl), Státní okresní archiv Benešov (Mgr. Michal Sejk), archiv Příbram, Akademie věd, Vojenské muzeum Praha a Vojenské technické muzeum Lešany, archiv Mezi řekami a webové stránky, Václav Šmerák, IT pracoviště pro digitalizaci informací (Šimon Brukner) a obce regionu za podpory Středočeského kraje.

jt

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy chystá fotografický rok

„Fotografie je chodící oko“ – s tímto výrokem Miroslava Horníčka nezbývá, než souhlasit. Fotografie dokáže potěšit, povzbudit, rozveselit, ale také rozplakat. Je to okno do našich emocí a vzpomínek. Právě proto jsou fotografie tak oblíbené. S potěšením si je prohlížíme, představujeme si příběhy, které předcházely zachycenému okamžiku a přemýšlíme, jak příběh pokračoval dále. Je to nekonečný prostor pro naši fantazii. I proto se rok 2024 v Regionálním muzeu v Jílovém u Prahy ponese ve fotografickém duchu. Chystá totiž sérii výstav slavných i méně slavných fotografií.

Jako první se v dubnu představí proslulá fotografka **Tereza z Davle**, která žije v Českém Krumlově a touto výstavou se vrací do „svého“ regionu. Pro volnou tvorbu si vybrala převážně ženy, které před jejím objektivem odkrývají svůj půvab. Výstava fotografií s názvem Klientky představuje sebevědomé a svobodné ženy, které samy fotografku vyhledaly a nebály se postavit před objektiv. Autorka dokáže vytvořit atmosféru, v níž ženy zapomenou na komplexy a stud. Vzniknou tak snímky, nad nimiž žasnou nejen samy „modelky“. Mnohé si tak dokázaly vlastní silou a vnímání svého těla. Atmosféru fotografií umocňuje přirozené světlo a téměř nulový zásah autorky při finální úpravě snímků.

Na Terezu z Davle naváže legendární amatérský fotograf **František Dostál**. Ve spojení s ním se snad všem nejlépe vybaví série fotografií Letní lidé. Autor zachytil letní pohodu na Senohrabské plovárně, která mimochodem funguje dodnes a zachovala si svůj původní ráz a atmosféru. František Dostál téměř celý život pracoval jako konstruktér obráběcích strojů a fotografování bylo jeho koníčkem. Přesto se stal uznávaným fotografem a v roce 2008 získal cenu Ministerstva kultury za celoživotní přínos amatérské fotografie. Byl autorem více jak 1000 snímků, které zobrazují život v pražských ulicích, na nádražích, ale i v přírodě, kam rád jezdil coby tramp. Zachytil obyčejné lidi v každodenních situacích a povýšil je na neobyčejné příběhy nás všech. Jeho fotografie jsou zajímavé zvláštními kontrasty a na první pohled nesourodými prvky, které jsou však všude kolem nás, ale našemu oku unikají. Teprve na „zmrazeném“ okamžiku si uvědomíme určitou bizarnost, která nás obklopuje v každodenním životě. Ve všednosti dokázal nalézt i humor, zvláště důležitý pro život v šedé totalitě. V muzeu proběhne výstava v letní sezoně (červen–srpen), proto budou k vidění snímky z cyklu Letní lidé a fotografie zachycující český tramp.ing.

Mezitím budete mít možnost prohlédnout si unikátní fotografie amatérského fotografa z Davle **Miloslava Šebka**, který velmi realisticky a zároveň poeticky zachytil natáčení amerického filmu Most u Remagenu. Při prohlížení fotografií máme pocit, že se skutečně ocitáme u dalekého Rýna v době krutých bojů o strategický most. Některé snímky jsou tak dojemné, až z nich mrazí, např. panenka v šatíčkách, která pluje na hladině řeky. Někdy nelze téměř uvěřit, že se ocitáme nedaleko Prahy. Do reality nás vrací fotky, na kterých autor zachytil filmový štáb i s kamerou. Do-

kumentem doby jsou davové scény, v nichž komparzisty představují davelští občané, kteří prchají kolem místních obchodů, které nejsou dočasně německé názvy. Davelští školáci pochodovali obcí coby Hitlerjugend. Natáčení začalo na jaře osudového roku 1968 a kvůli invazi muselo být na sklonku léta ukončeno. Sovětské okupanti byli značně překvapeni, když kousek za Prahou spatřili americkou armádu. Američani byli zase vyděšeni, protože se domnívali, že začala válka. Natáčení tak bylo, bohužel, přesunuto do Německa a Itálie. Je zajímavé podívat se do Davle na místo natáčení i dnes, kde „legendární“ most dosud stojí, na rozdíl od skutečného mostu u Remagenu, z něhož zůstaly pouze pobřežní pilíře.

Fotografickou a zároveň muzejní sezonu zakončíme v září výstavou **Krása jílovského podzemí**. Fotografie nadzemních i podzemních památek spojených s těžbou zlata budou zároveň jedním z bodů programu Setkání hornických měst a obcí v Jílovém v září 2024.

Sárka Juřinová

Jílovský sCOUK v září přivítá hornické spolky z Česka i zahraničí

Slavnostní průvod s kapelami, stužkování praporů, středověké slavnosti s rytířskou bitvou, katem a královskou mší i otevřené štoly a památky nabídnou 28. setkání hornických měst a obcí, které se uskuteční od 13. do 15. září 2024 v Jílovém u Prahy. Pod názvem Jílovský sCOUK přivítá 60 až 80 hornických spolků z České republiky, Slovenska, Polska a Německa, řekla Lucie Pauzrová, vedoucí odboru Městského úřadu Jílové u Prahy, který akci pořádá spolu se Sdružením hornických a hutnických spolků ČR a Regionálním muzeem Jílové u Prahy.

„Neobvyklým názvem jsme chtěli vzbudit zvědavost a zájem lidí. ‚Coup‘ totiž znamená souvislou rudnou žílu, podél níž se budovaly šachty a další důlní díla, často v bezprostředním okolí horního města. A malé ‚s‘ před tímto slovem naznačuje setkání,“ vysvětlila Lucie Pauzrová. Akci zahájí v pátek 13. září VIP setkání zástupců hornických spolků.

Hlavní program proběhne v sobotu 14. září. Na úvod projde městem „hornická paráda“ – průvod uniformovaných hornických spolků s kapelami. Stejně jako během předchozích setkání nebude ani na tom jílovském chybět předání světla sv. Barbory, patronky havířů, a putovního „fleku“ (kožené zástěry) se jmény dosavadních pořadatelů akce. Akce má co nabídnout nejen zájemcům o hornickou historii a současnost, ale program bude pro celou rodinu. V parku za muzeem budou v sobotu probíhat středověké slavnosti – nabídnou královský průvod, rytířské turnaje, královskou mši, vystoupení kata i hry a zábavu. Návštěvníkům se také otevrou zdejší štoly a řada památek – kostel Církve československé husitské, kostel sv. Vojtěcha, radnice i samotné regionální muzeum, které vystaví repliku svatováclavské koruny.

Královské zlatohorní město Jílové u Prahy vzniklo sloučením hornických osad, jejichž

počátky jsou spojovány se získáváním zlata. Jílovský zlatonosný revír je podle historických pramenů považován za nejvýznamnější v Čechách – zdejší zlato posloužilo mimo jiné i k výrobě jedné z nejslavnějších památek připomínajících Karla IV. – svatováclavské koruny. Největší rozkvět Jílové znamenalo právě za vlády Karla IV., který jej povýšil na královské město a udělil mu řadu práv a výsad.

První setkání hornických měst a obcí České republiky se uskutečnilo 6. září 1997 v Příbrami. Pořadatelství pak postupně přebírala další česká, moravská a slezská města spojená s těžbou surovin – Krásno, Zlaté Hory, Ostrava, Stříbro, Planá u Mariánských Lázní, Sokolov, Rudolfov, Horní Slavkov, Most, Jihlava, Chodov, Chomutov, Kladno, Český Krumlov, Havířov, Žacléř nebo Kutná Hora.

jt

Geologická legenda – vzpomínka na RNDr. Petra Morávka

(1936–2020)

Petr Morávek pocházel z kulturně založené rodiny. Jeho rodiče byli učitelé a strýc byl známý spisovatel, dramatik a novinář Jan Morávek. I Petr byl kulturně založený člověk a v mládí hrál bravurně na piano. Přesto zvířel jeho duch a nadšení pro geologii, které získal v Jílovém, když už coby kluk prolézal místní zlatonosné štolky. Proto jeho cesta směřovala na studium ložiskové geologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. A nakonec udělal dobře, neboť zlato ho provázelo nejen celým životem, ale i celým světem.

Budoucí geolog se narodil do rodiny jílovského malíře a učitele Petra Morávka. Jeho příbuzným byl spisovatel Jan Morávek, nazývaný Ota Pavel dolního Posázaví. Možná právě po něm Petr zdědil mimořádný spisovatelský talent, neboť publikace dokázal napsat erudovaným a zároveň popularizačním stylem.

Knihy tak zaujmou jak odborníky, tak laiky. Tato kombinace se u vědeckých pracovníků vyskytuje zřídka, o to více však potěší.

V roce 1959 Petr Morávek ukončil studium, a protože již během studií spolupracoval s Rudnými doly v Jílovém, nastoupil tam jako geolog. Vedl průzkumné a těžební práce až do uzavření dolů v roce 1969. A od té doby se zlato stalo jeho osudem. Od roku 1969 pracoval často v zahraničí (Kanada, Maroko, Portugalsko, Tanzanie, Brazílie a další) a sbíral zkušenosti, které později využil při vyhledávání a průzkumu ložisek zlata v ČR.

Do národního podniku Geoindustria nastoupil v roce 1978 jako vysoce kvalifikovaný ložiskový geolog a odborník na ložiska zlata. Prvním velkým projektem byl úkol „Zhodnocení prognóz zlata v Českém masívu“. Během prací bylo získáno, utříděno a zhodnoceno obrovské množství dat, dále zpracovány a vyhodnoceny podklady a údaje pro metalogenetickou mapu zlata v Českém masívu. Výsledky této studie byly oceněny státní cenou v r. 1984. Z této studie se pak odvíjely další projekty zaměřené na vyhledávání a následný průzkum indicií na ložisek zlata v Jílovském pásmu, ve středním Povltaví (Čelina, Mokrsko, Koží hory), Rožmitálsko s ložiskem Petrůvka hora, na Šumavě ložisko Kašperské Hory a další. K průzkumu však již nedošlo pro nesouhlas a protesty občanů a ochránců přírody. RNDr. Morávek to však nevzdal, založil Asociaci České zlato a více jak 25 let neúnavně bojoval za rozumné využívání našich perspektivních ložisek zlata.

Pořádal přednášky, psal články, je autorem a spoluautorem desítek odborných článků, závěrečných zpráv, map a studií, jako např. „Vyhodnocení významných zdrojů zlatých rud v ČR v současných ekonomických podmínkách (2010)“. Dlouhá léta spolupracoval s Regionálním muzeem v Jílovém u Prahy

a je spoluautorem monografie „Jílovské zlaté doly“ (z roku 2002, druhé upravené vydání 2018). Své zážitky a poznatky uložil i do cestopisu „Zlaté doteky pěti kontinentů“ (2008). Hluboké znalosti, talent, píle, nezdolná vytrvalost i optimistická povaha jsou tím, co pomohlo Petru Morávkovi vše shora uvedené vykonat a hlavně překonat.

Ředitelka Regionálního muzea v Jílovém u Prahy Šárka Juřinová vzpomíná

Petra jsem měla čest poznat v roce 2015 těsně před svým nástupem do muzea. Pozval mě do kavárny Korálek na náměstí, kde mi věnoval svůj čas a knihu Jílovské zlaté doly. A hned jsme si padli do oka. I přes věkový rozdíl jsem měla pocit, že přede mnou sedí gentleman s duší mladíka. Velice příjemný, milý, kultivovaný pán s obrovským přehledem nejen co se týká geologie, ale i kultury. Později jsem kolikrát na něm obdivovala, že přes jeho „přírodní“ vzdělání dokáže ocenit hudbu, výtvarné umění či literaturu.

Když jsem začátkem roku 2016 nastoupila do muzea, Petr tam pracoval a já za to byla velice ráda. Získala jsem v něm nejen kolegu, ale zároveň také kamaráda a rádce. Obracela jsem se na něj v mnoha problémech týkajících se nejen geologie, ale celého chodu muzea. Říkala jsem o něm, že je „výkladní skříň muzea“, neboť jeho jméno otevíralo dveře na mnoha úradech a vědeckých institucích. Petra Morávka znal každý nejen v oboru geologie, aniž by Petr znal ostatní. On byl prostě kapacita a pojem nejen u nás, ale i v Evropě.

A lidé, přátelé, kolegové současní i bývalí ho měli rádi. Neboť Petr se na nikoho nikdy nepovyšoval a byl výborným společníkem. Měl rád dobré jídlo i pití a nezkazil žádnou legaci. Ještě oslava jeho osmdesátin probíhala v muzeu ve velmi veselém duchu, kdy se sešlo kolem padesáti přátel a geologů a Petr byl v jednom kole. V muzeu pracoval až do svých 82 let a do posledních chvil docházel každodenně do práce, do svojí malé kanceláře, která byla až nahoře na půdě muzea a vedly k ní dvoje schody, které zdolával s lehkou elegancí. Stále ho mám před očima, jak stoupá do schodů až do nebes. Petře, chybiš nám tu nejen jako erudovaný geolog, ale také jako kolega a kamarád.

Šárka Juřinová

Středočeské kulturní léto opět roztančí muzeum v Jílovém u Prahy

Muzeum v Jílovém si klade za cíl nabízet víc než jenom prohlídku expozic a výstav. Sloužíme také jako kulturní a komunitní centrum. Již čtvrtým rokem jsme součástí Středočeského kulturního léta, kdy si díky podpoře zřizovatele (Středočeský kraj), můžeme dovolit zvát profesionální divadelní soubory

a muzikanty. Naše muzeum má výhodu, že máme malebné nádvoří, kde lze postavit pódium a usadit až 350 návštěvníků. Proto jako každoročně chystáme pestrou paletu divadelních a hudebních produkcí.

V rámci Středočeského kulturního léta se u nás návštěvníci pobaví a prosmějí letními podvečery. Letošní sezonu otevíráme již 30. května vystoupením kapely KLÍČ. Tato známá folková skupina se inspirovat renesančními a středověkými motivy, které dokáže převést do současného aranžmá. Rockovou neděli zařídíme 9. června, kdy u nás zaduní festival Středočeská skutečná liga. Jde o soutěž talentovaných začínajících kapel, které když hrábou do strun, tak se nám rozezvou i tabulky v oknech.

Dále pokračujeme svižnou komedií Můžem i s mužem (13. června), kde nás Vanda Hybnerová provede jednou narozeninovou party a tajnými sny žen. V pátek 21. června se nechme vtáhnout do vzpomínek na Waldemara Matušku při hudební produkci 60 let KTO. A kdo holduje jazzu, nemůže si nechat ujít koncert legendárního trumpetisty Laca Decziho a Celula New York (16. června). My

už víme, že když Laco foukne do trumpet, musíme si držet klobouky.

V trampském duchu proběhne také 18. ročník Muzejního potlachy (29. června). Nádvoří muzea při celodenním festivalu trampské písně ožije a rozezpívají kapely jako Duo Tornádo, Kamarádi staré řeky, Bandoleros, Duo Blanice a další. Na vlně revivalu se svezeme 26. července při hudebním večeru skupiny ABBACz. A to přijďte opravdu všichni, protože legendární hity roztančí babičky, maminky i děti. O tatíncích a dědečcích nemluvě. Prostě tančí celá rodina a my se k vám rádi přidáme.

A na zklidnění ducha se ponoříme do barokní mystiky v představení o malíři Petru Brandlovi Tři ženy a zamilovaný lovec. Petr Brandl do Jílového patří, neboť v 18. století vlastnil podíl na těžbě zlata v dole Panny Marie Vítězné. Ve čtvrtek 8. srpna se k nám vrátí coby bohém, geniální malíř a štvaneček. Náš program je opravdu bohatý, a proto si vypůjčíme výrok Petra Brandla: „V střidmosti ať žijí ti, kterým Bůh nedal schopnost se radovat“.

Sárka Juřinová

Kultura Posázaví a Povltaví zve na tradiční akce v netradičním pojetí

Rok 2024 nám přináší další krásné zážitky pod taktovkou Tomáše a Martiny Tichých. Ti pro Posázavany a Povltavany připravili několik zajímavých akcí, z nichž některé vycházejí z již dlouhodobé tradice a jiné jsou zcela nové. První akcí, která je v rámci pořadu Hvězd (NE)hvězdy Tomáše Tichého v Regionálním muzeu v Jílovém u Prahy, se 16. března odehraje koncert kapely **Paběrky Marko Čermáka**. Tomáš se ho zároveň zeptá na jeho mládí a začátky hudební nebo ilustrační tvorby. K tomuto tématu bude také zpřístupněna výstava, konkrétně druhý díl trilogie Rychlých šípů, knihu, kterou Marko pokřtil na Trampských Pikovicích v roce 2022.

Druhou akcí budou oblíbené **Jílovské pivní slavnosti**, kde se za přispění několika kapel ve stylu blues, rock a moderní country, jako např. Echoes, Primitives Group, Mrakoplaš, Vintage Wine a další představí deset minipivovarů z celé České republiky, které předvedou to nejlepší ze své výroby. Zlatavý mok poteče proudem 14. června od 14.00 do 22.00 a 15. června od 12.00 do 22.00. Slavnosti jsou pro všechny návštěvníky zcela zdarma a program je určen pro celé rodiny. K tomu patří i skákací hrad zdarma pro všechny děti po celé dva dny a bohatý stánkový prodej. Pro více informací navštivte www.jilovske-pivnislavnosti.cz

Výstava, jenž vznikla u příležitosti koncertu Marko Čermáka s Paběrkami, doplní výstavu Jaroslava Foglara, která bude k vidění na již tradičním hudebně edukačním festivalu

Třebsinské zvonění 6. července na loukách v Třebsíně. Tam bude k vidění spousta dalších výstav, jako např. aktualizovaná výstava Posázavská stezka vytvořená Václavem Šmerákem z Mezi řekami z.s. s jeho výkladem a putováním za historií tohoto kraje, výstava o posázavském trampingu a mnoho prezentací, např. Červeného kříže, hradištské knihovny, programy pro děti a dětské hudební školičky Little star, která se představí i na velkém podiu mezi hvězdami. Největším lákadlem je krásný hudební program, v němž se odehraje největší koncert Romana Horkeho s Kamelotem v Posázaví a dále zahrají Taxmeni, Jitka Vrbová, Pacifik, Jirka Vondráček s kapelou Voko bere, Tomtones, Hřích, Freeda & Company, Třetí míza Vojty Zíchy, výherce on-line předkola, a mnoho dalších skvělých kapel. Páteční program s kapelami začíná v 17.00 a končí ve 22.00. Sobotní program začíná v 11.00 a současně zahrnuje i Pochod zdraví v Posázaví, který začíná v Pikovicích a účastníci si mohou vybrat obtížnost trasy podle svých sil. Na startu dostávají zdravý dárek a za zdolání pochodu jim náleží regenerační masáž zdarma. Patronem festivalu bude spisovatel Jaroslav Čvančara, leader Taxmenů a „rychlošipák“ tělem i duší. Vše ostatní najdete na webu akce www.trebsinske-zvoneni.cz

Třetí velkou akcí a završením festivalové sezony Kultury Posázaví a Povltaví bude 31. ročník **Trampských Pikovic**, který se bude konat tradičně v Pikovicích u Prahy. Vloni se ukázalo, že trampung v našich srdcích stále žije a trampská krev nám tepe

v žilách i 24 let v druhém miléníu. A tak se oheň Trampských Pikovic rozhoří 14. září v 11.00 a s ním se rozběhnou všechny sportovní a vědomostní disciplíny se stodůlečnými skauty – jak se chovat v přírodě, rýžování zlata –, Železný tramp a spousty dalších akcí napříč věkovými kategoriemi. V hudebním programu se objeví Epydemye, Antikvartet, Schovanky, Taxmeni, Pacifik, Sekvoj, Jindra Kejak, Paběrky Marko Čermáka, výherce on-line soutěže a výherce Porty 2024. Hlavní hvězdou večera bude Pavel Žalman a spol. Na festivalu vyvrcholí výstava Rychlých šípů Jaroslava Foglara, Marko Čermák jistě pokřtí další novou knihu a k vidění bude výstava trampingu v Posázaví za posledních 37 let. Během programu vyhlásíme vítěze soutěže o nejlepší zahrnutí píseň Mikiho Ryvolu „Do ptáčích ploutví a rybích křidel“. Rozdají se ceny a po poslední kapele trampové vyrazí na přidaný vlak Českých drah, který bude vypraven právě pro festival, za to jim patří veliký dík. S pozdravem „Ahoj, tak zase za rok“ se diváci rozjedou do svých domovů a na celý rok jim zůstane v srdcích krásná vzpomínka na Posázaví v roce 2024.

Kultura Posázaví a Povltaví děkuje za spolupráci Středočeskému kraji, Regionálnímu muzeu v Jílovém u Prahy, městu Jílové u Prahy, Krňanům, Hradištku a Pikovicím i majitelům pozemků, na nichž akce probíhají. Dále děkuje partnerům a hlavně divákům za to, že akce navštěvují a vytvářejí úžasnou atmosféru.

Tomáš Tichý

Benešovská hvězda ukázala, jak umí střilet nevidomí a slabozrací

V sobotu 3. 2. 2024 se v Benešově, zde historicky poprvé, v prostorách POSEZu, uskutečnil závod v simulované zvukové střelbě pro nevidomé a slabozraké. Organizátoři akce se všemi silami snažili, aby se Benešov představil všem zúčastněným z Prahy, Brna, Zlína, Plzně i Lovosic i jejich dvounohým či čtyřnohým asistentům jako znamenitý hostitel.

V dnešní době se nevidomí či těžce zrakově postižení lidé mohou velmi dobře začlenit mezi aktivní sportovce. Dělají atletiku, kolektivní míčové sporty, hrají deskové hry a dokonce mohou i závodně střilet. Všechny pomůcky ke zrakovému handicapu jsou uzpůsobené tak, aby je právě nevidomý člověk dokázal ovládat. Buď se to děje hmatem, či sluchem. A to je právě případ simulované zvukové střelby. Sportovec drží velmi věrnou elektronickou maketu určité zbraně – pistole či pušky – a tou míří na terč. Počítač pomocí laserového paprsku vycházejícího z hlavně zbraně signalizuje střelci do sluchátek, kam míří. Střelec se snaží řídit signálem a simulovaným výstřelem zasáhnout desítku. Aby byly srovnány různé stupně zrakového handicapu mezi soutěžícími, má každý střelec oči zakryté tzv. neprůhlednými klapkami. Každý výstřel se odehraje v časovém limitu, spouští klade odpor stejně jako u reálné zbraně. Z toho vyplývá, že závody v simulované střelbě jsou skutečným sportovním kláním. Kdo má dobré nervy a natrénováno, mívá obvykle lepší výsledky, stejně jako v ostatních sportech. A právě závod, který organizátoři TJ Zora Praha ve spolupráci s Oblastní odbočkou Spojené organizace slabozrakých a nevidomých (SONS ČR) s významnou finanční pomocí města Benešov nazvali Benešovská hvězda, byl příležitostí k porovnání střeleckého umění a klasifikovat se na mistrovství ČR.

Vůně čerstvého chleba z místní pekárny, namazaného sádlem, posoleného a pospaného cibulí, vítala příchozí hned u dveří. Památeční medaile na krku a v ruce taška s dárky a informačními materiály o našem krásném Posázaví pomohla závodníkům zpestřit dlouhé čekání na jejich pokus o dobré umístění. „U takového závodu, kdy se střelí pouze na třech stanovištích a závodníků je 38, se spousta času pročeká, takže každé zpestření je vítáno,“ vysvětlil Karel Novotný, předseda benešovské odbočky SONS. Z toho důvodu také poctily akci svou návštěvou některé významné osobnosti. „Mezi všemi bych rád jmenoval Alžbětu Dědovou z Benešova, která je reprezentantkou ČR ve sportovní střelbě, a Aleše Havlíka z Vlašimi, zástupce firmy Sellier & Bellot a.s. O prozkoumání reálné zbraně, kterou s sebou pan Havlík přinesl, byl mezi nevidomými obrovský zájem a její majitel neúnavně ukazoval, vysvětloval a s velkou trpělivostí zodpovídal zvědavé dotazy přítomných,“ dodal Karel Novotný.

Nejvíce zatížené medailemi odjízďely z Benešova Martina Polícarová a Eva Pechová z TJ Zora Praha. Obě shodně nasbíraly po 5 medailích. Naproti tomu nejvíce zlata „vytěžili“ v Posázaví Irena Šourková a Lukáš Fabian z ASK Lovosice a Tomáš Trnka z TJ Zora Praha, závodící v Open kategorii a současně hlavní rozhodčí celého závodu. Všichni měli shodně po třech vítězstvích. Z 38 závodníků se do 3. místa umístilo hned 17 borců. Pražáci ze Zory využili „domácího prostředí“ a získali celkem 16 medailí (6 zlatých, 7 stříbrných, 3 bronzové). Lovosice vystřílely 5 medailí (4 zlaté a 1 stříbro), 1 zlato si domů odvezli slávisťe. Podrobné výsledky naleznete na www.sons.cz/benesov.

„Myslím, že se nám podařilo přivítat slabozraké a nevidomé sportovce se ctí. Snažili jsme se jim krom sportovního zážitku, pro

kteří si do Benešova především přijeli, připravit i zážitky v podobě chutí, vůní, nabytí haptických informací. Kamkoli jsem přišla žádat o pomoc, byla jsem vyslyšena,“ zhodnotila s dojetím ředitelka závodu Barbora Novotná. „Z celého srdce bych ráda poděkovala všem, kteří se na organizaci závodu jakkoli podíleli a dovoluji mi je zde pochválit. Děkuji všem skvělým dobrovolníkům za neúnavnou péči o účastníky závodu, štědrým sponzorům, kteří naplnili náruč vítězů hodnotnými cenami, účastníky obdarovali drobnými dárky a chuťové pohárky potěšili regionálními pochoutkami. Byli to Benea s.r.o., Pivovar Ferdinand, s.r.o., Sellier & Bellot a.s., Benecentrum s.r.o. (BENE NÁPOJE), Posázaví o.p.s., Van Gilern s.r.o., Rabbit CZ a.s., 4 kids, město Benešov, Divadelní penzion Bukovany.

A co příště? „Inu uvidíme,“ usmál se slabozraký předseda benešovské odbočky Karel a dodal: „zatím sbíráme zpětnou vazbu a zvažujeme naše síly. Už teď je jasné, že bychom potřebovali více lidí na zajištění hladkého průběhu celého závodu. Možná, že za rok v Benešově na viděnou.“

Barbora Novotná

Vilda Jakš – boxer, tramp a válečný hrdina z Posázaví

V českém filmu Pěsti ve tmě, natočeném v roce 1985 režisérem Jaroslavem Soukupem, se jeho hlavní hrdina jmenoval Vil-da Jakub a podoba jména s Vildou Jakšem

nebyla náhodná. Vilda Jakš se narodil 25. dubna 1910 v Bratčích u Brna. V době dospívání odešel do Prahy ke svému strýci vyučit se čalouníkem. Zde se seznamuje s trampíngem a začíná jezdit do skal kaňonu Zlaté řeky – Sázavy, kde v roce 1928 poprvé boxuje, a to při stavbě srubu Harward. Jeho kamarádi inspirovaly zatlučené kůly k vytvoření ringu a vyhlášení boxerského turnaje. Soupeřem Vildy Jakše se stal metrakový chlap, povoláním řezník, ale mrštný Jakš mu neustále zasazoval spoustu úderů. Nakonec to dopadlo tak, že našťavaný řezník použil zakázaný úder shora do hlavy a Jakše omráčil.

Tato epizoda v podobě K.O. však Vildu Jakše neodradila. Naopak, přihlásil se do boxerského klubu, zprvu boxuje jako amatér, ale po několika letech se profesionalizuje. Stává se čtyřnásobným mistrem Československa

ve střední váze a vyhrává 28 utkání v řadě. Je známou osobností, jeho tvář figuruje na titulních stránkách tehdejších časopisů. V této době se zároveň stává majitelem chaty Kansas (později nazvaná Starý Kansas) v sázavském kaňonu pod Medníkem.

Jako první československý boxer bojoval o titul mistra světa v Paříži v roce 1936 proti úřadujícímu mistru světa Marcelu Thilovi v zápase, který sledovalo 20 000 diváků. Bo-

➤➤➤

hužel neúspěšně, ale tehdejší český i francouzský tisk hodnotil jeho výkon velmi vysoko. Sám Marcel Thil Vildovi Jakšovi propokoval velkou boxerskou budoucnost. K té však již nedošlo.

Po okupaci Československa opouští Vilda Jakš republiku a složitou cestou přes Itálii se dostává do Francie, kde je odveden, a po porážce Francie pokračuje dál do Anglie. Zde se stává palubním střelcem u československé 311. bombardovací peruti. Po patnácti bojových letech byl raněn a odvelen do zázemi jako instruktor střelců. Zde však dlouho nevydrží, prý kvůli hlasům obviňujícím ho ze zbabělosti, a znovu se dobrovolně hlásí do bojových akcí k jeho peruti, která byla mezitím převelena k Pobřežní stráž – tedy k honům na ponorky. Tehdy si napíše do svého deníku tuto větu: „Až se jednou dostanu domů, nechci vidět víc vody pohromadě, než teče v Sázkavě pod Medníkem, kde jsem mívával čajdu...“

Bohužel 21. srpna 1943 při operačním letu nad Biskajským zálivem objevila Jakšův Liberátor letka německých dálkových stíhačů a sestřelila ho do hlubin moře. Těla posádky nebyla nikdy nalezena. Sestřelen byl i jeden

z německých útočníků, Vilda Jakš nedal svůj život zadarmo. Stal se držitelem Medaile za chrabrost a Československého válečného kříže. V roce 1991 byl in memoriam povýšen do hodnosti podplukovníka a před osmi lety byl uveden do boxerské Síně slávy.

Na zdi rodného domu v Bratčicích u Brna visí pamětní deska se třemi jmény. Kromě Vildy Jakše jsou zde i jména jeho bratra Jožky, člena ilegální odbojové skupiny a umučeného v Mauthausenu, a otce Josefa Jakše, padlého v 1. světové válce. Snad by tam měla být i pamětní deska věnovaná Jakšově mamince, která ve válkách postupně přišla o muže i své syny.

„Milá maminko, když tento dopis dostanete, tak mě už doma nečekejte. Loučím se s Vámi a všechny doma zdravím.“ (Z dopisu uloženého v Jakšově vojenském kufru pro případ, že by padl)

Michael Antony

Hlavně nebýt lhotejný...

Studenti Obchodní akademie Neveklov nemyslí pouze na sebe, jsou empatičtí a dokáží pomoci potřebným, dětem i němým tvářím. Pojďme však přiblížit jednotlivé aktivity postupně.

V listopadu 2023 proběhla pod záštitou studentské skupiny DOORS sbírka použitého ošacení a obuvi, knih, hraček a drobných elektrospotřebičů. Jelikož ten den probíhaly rovněž třídní schůzky, zapojili se mnozí rodiče a vymezený prostor se rychle začal plnit. Veškeré dovezené věci byly vzorně zabaleny a bylo jasné, že každý, kdo se zapojil, chce pomoci a ví jak. K novým majitelům putovaly věci již následující den.

V téže době se děvčata ze 4. B rozhodla spolupracovat se psím útulkem Naděje Pro Čtyři Packy. Své aktivity zhodnotily takto: V pátek 24. 11. jsme se vydaly do útulku Naděje Pro Čtyři Packy u Bystřice. Přivezly jsme jim nejen granule, dezinfekce a pamlsky, které jsme získaly pomocí sbírky mezi spolužáky, ale také jsme strávily trochu času s psy, kteří běhali na dvorku. Bylo tak emotivní vidět, jak se čtyřnozí parťáci radují z naší přítomnosti. Jsme moc rády, že jsme mohly být

součástí tohoto projektu a udělat tak pejskům Vánoce o měsíc dříve. Holky ze 4. B – Barča, Niky, Míša a Naty.

Další sbírka, tentokrát hraček, dětských knih či kosmetiky pro mládež, byla uspořádána pro Dětský domov Pyšely. Chvilí se dokonce zdálo, že do školních lavic usednou plyšáci, kteří budou číst dětské knihy. Ale ne, svá místa našli u dětí v dětském domově. Zářící oči, radost z hraček, z knížek, ale i z deodorantu či parfému, krásná odměna pro Claudii a Davida za nadšení, se kterým ke sbírce přistupovali.

Připravit a zrealizovat charitativní akci pro Centrum sociálních služeb Hvozdy si dala za cíl Kateřina Marková, studentka 3. A. „CSS Hvozdy jsem si vybrala, protože se nachází nedaleko mého bydliště. S jeho klienty se setkávám při různých aktivitách a vím, že každá koruna je potřebná. Paní učitelka mi poradila, abych zkusila žádat o grant u Nadace VIA. A ono to vyšlo, má žádost byla zařazena do projektu DOBRODRUZI. Získala jsem tak možnost hradit náklady na své aktivity z poskytnutého grantu a k tomu ještě slib, že můj zisk bude zdvojnásoben nadací a já budu moci předat ještě více peněz. Nakonec jsem připravila čtyři akce. Prodej vánočních perníčků, dvakrát prodej svačin mým spolužákům a vánoční turnaj v přehazované. Je jasné, že bez pomoci spolužáků a paní učitelky bych prodej svačin sama nezvládla, proto jim patří velký dík. Nakonec se mi podařilo vybrat 8500 Kč, což je, myslím, dost peněz. Vždyť jsou to peníze od studentů, spolužáků, kteří tím, že si zakoupili párek v rohlíku, sekanou v housce, kousek jablčného koláče či perníku, přispěli na dobrou věc. Krásné je, že tato částka je Nadací VIA zdvojnásobena a ještě je obohacena o pení-

ze, které jsem nevyčerpala z poskytnutého grantu. A těch také není málo, neboť veškeré pokrmy jsme já a paní učitelka připravovaly doma. Musím říct, že celá příprava a samotné aktivity vůbec nebyly jednoduché, ale o to větší radost mám, že jsem vše zvládla. Teď vím, co se skrývá za slovy projekt, práce, zodpovědnost, ale i radost. A také vím, že vybrané peníze pomohou právě tam, kde je třeba.“

Je skvělé, že studenti mají srdce na správném místě, že si uvědomují, že zdraví a dostatek hmotných statků nejsou samozřejmostí, že chtějí pomoci a dokáží to. A ještě cennější je fakt, že akce, kterými pomáhají druhým, sami připravují a organizují.

Miroslava Hulanová

V benešovské nemocnici již funguje urgentní příjem a zcela nová magnetická rezonance

V Nemocnici Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., byla v únoru otevřena nová přístavba chirurgického pavilonu. Tím je ukončena první fáze projektu stavby centrálního vstupního pavilonu a přístavby chirurgického pavilonu.

V nových prostorách v přístavbě chirurgického pavilonu je v provozu pracoviště nové magnetické rezonance 3T, urgentní příjem – EMERGENCY, urologické ambulance a oddělení lůžkové ortopedie. Funkční je i nadzemní spojovací koridor mezi chirurgickým a interním pavilonem.

„Otevření urgentního příjmu je velmi významné, protože začíná fungovat úplně nový systém příjmu pacientů do nemocnice a také transportu mezi jednotlivými odděleními,“ uvedl předseda představenstva MUDr. Roman Mrva.

Benešovská nemocnice se také zařadila mezi nejmodernější diagnostická pracoviště magnetické rezonance 3T díky pořízení nového přístroje. Ultramoderní magnetický scanner s inovativní technologií umožní přesnější diagnostiku a zajistí vyšší kapacitu při objednávání pacientů.

Na pořízení nového přístroje poskytl Středočeský kraj nemocnici návratnou finanční výpomoc ve výši 60 milionů korun. „Jsem rád, že se i díky loňskému konstruktivnímu rozhodnutí krajského zastupitelstva o poskytnutí finanční výpomoci podařilo získat nový přístroj s unikátní technologií umožňující mnohem přesnější diagnostiku. Benešovská nemocnice má díky tomu špičkové pracoviště. Je to skvělé pro pacienty, ale samozřejmě i pro lékaře a veškerý zdravotnický personál. Nová magnetická rezonance je samozřejmě důležitá i pro možnost školit nové lékaře v rámci jejich atestační přípravy,“ uvedl ná-

městek hejtmanky pro oblast zdravotnictví Pavel Pavlík.

Nemocnice má k dispozici ultramoderní magnetický scanner Siemens Magnetom Vida o síle pole 3 Tesla s inovativní technologií BioMatrix. „Tato technologie, kterou disponuje zatím pouze minimum strojů na světě, zohledňuje lidskou jedinečnost a překonává variabilitu pacientů. Výsledkem je méně opakovaných skenů, předvídatelné plánování a konzistentní, vysoce kvalitní personalizovaná vyšetření a zobrazení. Špičkové zobrazení pro další klinické využití,“ uvedl předseda představenstva MUDr. Roman Mrva.

Rezonance pracuje s mnoha klinickými programy k mnoha specializovaným vyšetřením. Má možnost využít špičkové periferní a jedinečnou 72 kanálovou celotělovou cívku, kterou v tuto dobu disponuje pouze společnost Siemens a která je pouze na několika pracovištích na celém světě.

„Naši radiologové mají jedinečnou příležitost pracovat na nejmodernějším třítelovém magnetu a pro naše lékaře a jejich pacienty se otevírá nová éra klinického vyšetření s mnohem přesnější diagnostikou,“ upozornil MUDr. Roman Mrva.

„Jsem moc ráda, že máme tento nový přístroj. Výhodou je to, že budeme schopni detailněji zobrazit vyšetřované struktury a zpřesnit diagnostiku, hlavně v oblasti muskuloskeletálního systému, tedy při vyšetření kloubů, prostaty, nádorů konečníku. Potřebujeme zpřesnit diagnózu, to se nám předtím na předchozím přístroji nedařilo,“ uvedla MUDr. Eva Schönfelderová, primářka radiologického oddělení.

Benešovská nemocnice se zařadila díky nové magnetické rezonanci mimo jiné také do programu časného zachytu nádorů prostaty. Díky novému přístroji budou lékaři schopni zajistit nejmodernější zobrazení prostaty nutné k provedení takzvané fúzní biopsie prostaty, tedy cíleně mířenou biopsii do podezřelého ložiska v prostatě.

I nadále pokračují stavební práce na druhé i třetí fázi velkého projektu. Jsou to další patra přístavby, kde bude ve druhé fázi otevřeno nové chirurgické oddělení a centrální vstupní pavilon, ve kterém bude v provozu vstupní recepce, multifunkční konferenční sál a lékařská knihovna. V konečné třetí fázi se pak otevře také oddělení ORL se spánkovou laboratoří. S dokončením projektu se počítá v září letošního roku.

Realizace stavby začala v únoru 2022. Projekt se provádí v režimu DESIGN & BUILD. Předpokládané celkové náklady (stavba a vybavení) jsou téměř 600 milionů korun. Jedná se o jednu z největších investičních akcí Středočeského kraje v oblasti zdravotnictví za poslední roky, která je financována z úvěru Evropské investiční banky.

Markéta Zikmundová

Seznam partnerů Místní akční skupiny Posázaví a jejich kontaktní údaje k 29. 2. 2024

Název subjektu	Sídlo/adresa trvalého bydliště	Zástupce subjektu pro MAS	Oblast působení
Fyzická osoba bez IČ – občan			
Adriana Ondračková	Týnec nad Sázavou, K Náklí 94, 257 41	Adriana Ondračková	služby
Ing. Lucie Onderčaninová	Týnec nad Sázavou, Na Hlínkách 597, 257 41	Ing. Lucie Onderčaninová	služby
Ing. arch. Iveta Jirásková	Krchleby 4, Křečovice, 257 56	Ing. arch. Iveta Jirásková	služby
Nestátní neziskové organizace			
Cesta integrace, o.p.s.	Říčany, Masarykovo náměstí 6/17, 251 01	Mgr. Alena Radová	sociální oblast
Českomoravská myslivecká jednota, z.s., - Okresní myslivecký spolek Benešov	Benešov, Tyršova 1902, 256 01	Ing. Jan Slabý	environmentální oblast
Historický klub z.s.	Týnec nad Sázavou, Klusáčkova 2, 257 41	Václav Pošmurný	historie, kultura a památky
Klub radosti na Závisti, z.s.	Třebšín 227, 257 44 Krňany	Míra Fišerová	ochrana přírody
Mateřské centrum Hvězdíčka, z.s.	Benešov, Vančurova 1146, 256 01	Ing. Jana Čechová	děti, ženy, rodina, vzdělávání
MC Kulíšek, z.s.	Bystřice, Ješutovo náměstí 115, 257 51	Vanda Pechová	děti, ženy, rodina, vzdělávání
Ochrana fauny ČR o.p.s.	Hrachov 13, Svatý Jan, 262 56	Pavel Křížek	ekologie, děti, ochrana přírody
RUAH o.p.s.	Benešov, Křížkova 2158, 256 01	Ing. Elena Střihavková, Ph.D.	sociální oblast
Rytmus Střední Čechy, o.p.s.	Benešov, F. V. Mareše 2056, 256 01	Mgr. Pavla Fleischhansová	sociální oblast
Římskokatolická farnost Benešov	Benešov, Na Karlově 92, 256 01	PhDr. Libuše Váňová	církev
Sdružení pro ochranu kulturního dědictví - Zlenice z. s.	Senohraby, Příčná 61, 251 66	Vladimír Havelka	kultura a památky
Sdružení rodičů při Gymnáziu Benešov z.s.	Benešov, Husova 470, 256 01	Mgr. Daniel Štěpánek	děti a mládež, vzdělávání
Sdružení SPORT, z.s.	Tloskov 1, Neveklov, 257 56	PhDr. Radka Jiroušková	děti, rodina, sport
Spolek Karel IV.	Praha 1, Lázeňská 2, 118 00	Ing. Alois Maceška	kultura a památky
Spolek Mateřské centrum Motýlek, Týnec nad Sázavou	Týnec nad Sázavou, Okružní 520, 257 41	Mgr. Daniela Pečenková	děti, ženy, rodina, vzdělávání
SPOLEK POSÁZAVSKÝ PACIFIK	Čerčany, Nádražní 25, 257 22	Ing. Miroslav Tvarůžka	kultura a památky
TSK SALTA Benešov z.s.	Struhařov 68, 256 01	Karel Maršálek	kultura, děti, sport
ZÁŠKOLÁK, z.s.	Postupice, Školní 153, 257 01	Jana Jišová	děti a mládež, vzdělávání
Zornice Maršovice z.s.	Řehovice 22, Maršovice, 257 56	Ing. Hana Bačíková	kultura a památky
Život v Hradci a okolí - spolek	Hradec 1, Stříbrná Skalice, 281 63	Ing. Evžen Zeman, CSc.	kultura a památky
Podnikatelé			
Bisport s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Ing. Fr. Janečka 511, 257 41	Bc. Lenka Řihová	cestovní ruch
Příběh s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Ing. Fr. Janečka 511, 257 41	Jaromír Biolek	cestovní ruch
ELTSEN a.s.	Benešov, Jana Nohy 1237, 256 01	Ing. Jiří Stibůrek	cestovní ruch
Hotel Všetice s.r.o.	Praha 1, Revoluční 1081/4, 110 00	Karolina Míksíková	cestovní ruch, zemědělství
Ing. Jiří Sternberg	Jemniště 1, Postupice, 257 01	Ing. Jiří Sternberg	cestovní ruch, zemědělství
Altum HR, s.r.o.	Týnec nad Sázavou, Brodecká 466, 257 41	Miroslav Němec	cestovní ruch
Mgr. Jana Perníčková	Heroutice 1, Neveklov, 257 56	Mgr. Jana Perníčková	cestovní ruch, zemědělství
Mgr. Matěj Stránský	Praha 1, Haštalská 758/23, 110 00	Mgr. Matěj Stránský	kultura a památky
Obce a města			
Obec Čerčany	Čerčany, Václavská 36, 257 22	JUDr. Mgr. Michal Tupý	veřejná správa
Obec Hradištko	Hradištko, Ve Dvoře 1, 252 09	Lucie Hašková	veřejná správa
Obec Jankov	Jankov, Na náměstí 14, 257 03	Bc. Jitka Jonsztová	veřejná správa
Obec Kamenný Přívoz	Kamenný Přívoz 285, 252 82	Jiří Patera	veřejná správa
Obec Kozmice	Kozmice 12, Benešov, 256 01	Helena Matoušková	veřejná správa
Obec Krhanice	Krhanice 46, 257 42	Mgr. Aleš Papoušek	veřejná správa
Obec Křečovice	Křečovice 9, Neveklov, 257 56	Monika Pechačová	veřejná správa
Obec Lešany	Lešany 23, Netvořice, 257 44	Tomáš Kraucher	veřejná správa
Obec Stranný	Stranný 39, Neveklov, 257 56	Josef Červ	veřejná správa
Město Benešov	Benešov, Masarykovo náměstí 100, 256 01	Mgr. Jakub Hostek	veřejná správa
Město Bystřice	Bystřice, Dr. E. Beneše 25, 257 51	Kateřina Adamová	veřejná správa
Město Jílové u Prahy	Jílové u Prahy, Masarykovo náměstí 194, 254 01	Pavel Pešek	veřejná správa
Město Neveklov	Neveklov, nám. Jana Heřmana 80, 257 56	Ing. Michal Hašek	veřejná správa
Město Sázava	Sázava, Náměstí Voskovce a Wericha 356, 285 06	Mgr. Vladimír Dvořák	veřejná správa
Město Týnec nad Sázavou	Týnec nad Sázavou, K Náklí 404, 257 41	Bc. Věra Velková	veřejná správa
Městys Kácov	Kácov, Jirsíkova 157, 285 09	Mgr. Soňa Křenová	veřejná správa
Městys Maršovice	Maršovice 89, 257 55	Mgr. Bohumil Ježek	veřejná správa
Městys Netvořice	Netvořice, Mírové náměstí 19, 257 44	Monika Šlehobrová	veřejná správa
Svazky obcí			
CHOPOS	Chotýšany 54, 257 28	Ing. Miroslav Kratochvíl	společné aktivity obcí
Státní organizace			
Lesy České republiky, s.p.	Nový Hradec Králové, Přemyslova 1106/19, 501 68	Ing. Petr Kjučukov	lesy
Školy			
Gymnázium Benešov, Husova 470	Benešov, Husova 470, 256 01	Mgr. Roman Hronek	vzdělávání

Tři dny v roce nestačí

12.-14. dubna 2024

Projekt Čistá řeka Sázava, realizovaný společností Posázaví o.p.s., je zaměřen na úklid okolí jedné z nejromantičtějších českých řek. Naši přízeň si ale zaslouží každé místo, kde žijeme, sportujeme, setkáváme se s přáteli, kam jezdíme na výlety. Nezapomínejte, že příroda potřebuje naši pomoc po celý rok! Nevíte, jak na to? Nechte se námi inspirovat! Podoba akce bude záviset na aktuální hygienické situaci.

Projekt Čistá řeka Sázava je dobrovolnická, čistě nekomerční aktivita financovaná z dotací obcí, z příspěvků sponzorů a dalších dárců.

JAK SE ZAPOJIT?

- ▶ jako dobrovolník při úklidu
- ▶ poskytnutím materiální pomoci
- ▶ darováním příspěvku na sbírkový účet 1249-326666339/0800

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE NALEZNETE NA

W www.cistarekasazava.cz **f** [@cista.reka.sazava](https://www.facebook.com/cista.reka.sazava) **@** rekasazava@posazavi.com

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Zpravodaj Posázaví > Číslo 1 – Ročník 2024 < Za informace uvedené v článku jsou odpovědní jejich autoři. Fotografie jsou z archivu Posázaví o.p.s. a od dopisovatelů. Šéfredaktorka PhDr. Jaroslava Tůmová (jt), tel.: 602 216 637. **Posázaví o.p.s.** • kancelář Masarykovo náměstí 1, 256 01 Benešov. Své dotazy, připomínky a příspěvky můžete zasílat na e-mail: tumova@posazavi.com. **MK ČR E 15860**